

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VIII. ročník ● 1/2015

re
fe
re
nd
um

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

**Počúvajte nás a podporte
naše vysielanie!**

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

Fórum 4
PREDIVNÝ RADCA
Július Stupka

Náš hosť 5
Chiara Lubichová

Téma 8
REFERENDUM

Právna poradňa 17
ČO ROBIŤ, KEĎ II
Jana Lesňáková

Filozofické okienko 18
**TILlich - EXISTENCIÁLNY
ROZMER**
Roman Králik

Úvaha 20
**VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ
PRAMEN**
Jiří Dohnal

Úvahy z trolejbusu 24
Tomáš Komrška

Na margo dní 26
**NÁDEJ A SKÚSENOŠŤ
SLOBODY**
Miroslav Kocúr

Dialóg mladých 27
HERMANOVCE

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 **Adresa redakcie:** Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 16. 1. 2015 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: ĽUBO BECHNÝ

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

KTO ZAHORÍ ZA NEPREMENNOSŤ?

Latinské slovo *priorita* prekladáme ako *vedúce postavenie*, tiež ako *prvenstvo v poradí*. Vyjadrujeme ním usporiadanie hodnôt, ktoré stoja v popredí nášho záujmu. Poradie vecí, ktoré si sami zostavujeme, predstavujú v živote nielen existenčné základy, ale aj problémy. V živote dokážeme v mnohom zotrvať nemenní, v niečom sme menliví. Vo všeobecnosti neprotestujeme, ak svet okolo nás upravuje stupnice hodnôt. Neprekvapuje nás menlivosť – veď už aj kresťania pohotovo reagujú na dobu a pragmaticky akceptujú zmeny poradia v rebríčku tradičných biblických hodnôt. Žiaľ – aj vtedy, keď sa hodnoty, ktoré rozhodujú o „živote a smrti“, neposúvajú smerom hore, ale smerom dole. Nieкто také presúvanie nazýva aj premiestňovaním plotov. Akoby súčasný svet zabúdala, že judeo-kresťanská civilizácia priniesla do života spoločnosti aj nejaké nemenné hranice. Som presvedčený, že netreba menovať položky, na aké v zozname hodnôt myslím. Ak sa čitateľovi vybaví v mysli pojmy ako predmanželský sex, rozvody, cudzoložstvo, homosexuálne partnerstvá, závislosti na drogách..., potom rozmýšľame súhlasne.

Prvý prezident ČSR, Tomáš G. Masaryk, sa celý život tráпил s problémom existencie Boha. Je pozoruhodné, že v otázkach viery menil názory veľmi často. Vo svojich spisoch niekedy písal „Boh“, inokedy „boh“. Poprel možnosť daru „viery v Boha“ a hovoril, že je iba „o bohu presvedčený“. Prečo mal intelektuál typu Masaryka s uvedenými otázkami problém? Nazdávam sa, že zápasil s hľadáním nemennej pravdy. V knihe *Masarykova abeceda* Jaroslav Dresler jeho dilemu vysvetľuje: „V Masarykovi zápasili v jednom brlohu dva medvede. Jeden medveď – rozum a druhý – viera. Ani jeden z nich toho druhého definitívne neporazil. Nezostávalo nič iné, ako sa navzájom akceptovať a občas na seba zabručať.“ Mnohí z nás dodnes prežívajú niečo podobné. Meníme svoje postoje, lebo nevieme, kto bude konečným víťazom.

Súbor kresťanských hodnôt, jasne definovaný desatorom, pokladá postmoderná doba za relatívny. Za niečo, čo nevyhnutne podlieha zmene. Uverili sme, že súčasná veda a informačné technológie toto poznanie dokazujú. Všetko sa mení a bolo by smiešne, ak by sme si nechali poradie etických hodnôt „zamrznúť“. Proces zmien sa nedá zastaviť a naša istota v živého Boha sa oslabuje. Nepostrehli sme, že relativizmus sa stal naším zákerným nepriateľom. Prestávame mať o nemennú pravdu záujem, lebo zajtra aj tak bude všetko inak.

Jedno staré ruské príslovie hovorí: „Jedzte svoj chlieb so soľou a hovorte pravdu!“ Na akú pravdu nás ľudová múdrosť upozorňuje? Azda na tú, že človek predsa už dávno vie, že žiť z poctivo zarobeného chleba, iba skromne ochuteného a nenamášať si, že pre prežitie treba všetko robiť ináč, je najdôležitejšie. Príslovie vypovedá, že nech by pokusy o niečo lepšie a dôležitejšie boli akoľkoľvek lákavé, sú ilúziou a zavádzaním. Uprednostňovanie menlivých vecí pred tým, čo funguje a čo ľudská skúsenosť vekmi vyskúšala, je klamom. Do tejto jednoduchej a nemennej múdrosti životnej cesty znie posolstvo toho, ktorý cestu bez premien hodnôt víťazne prešiel: „*Ja som cesta, pravda i život. Nik nepríde k Otcovi, ak nejde cezo mňa*“ (J 14, 6). Ježiš Kristus prešiel cestou s nemenlivými predsavzatiami. Splnil zadania, ktorými ho Otec poveril. Došiel do cieľa bez toho, aby sa svojho zámeru vzdal. Nikdy sa nepokúsil niečo predsunúť, i keď bol k tomu pokúšaný. Vytrval nezmenený. Nepodliehal trendom doby ani ponuke prostredia, v ktorom pôsobil.

Takže na počiatku roka 2015 si kladieme otázku: Aké sú naše priority? Ak sú variabilné a nesledujú jedinečnú cestu za absolútnou pravdou, potom vchádzame do neistého roka. Komu je Kristova rada o ceste, pravde a živote nezrozumiteľná, tomu opäť opakujem múdrosť ruských mužikov: „Jedzte svoj chlieb so soľou a hovorte pravdu!“. Obsah tejto jednoduchej rady možno vysloviť aj takto: Ži svoj každodenný život poctivo, buď spokojný s tým, čo ti Boh z milosti podaroval a najmä vytrvaj pri hľadaní nemennej pravdy. Božia pravda je nemenná. Ubezpečil nás o tom slovami: „*Ja, Hospodin, som sa nezmenil*“ (Mal 3, 6). Táto istota je jedinou nádejou v beznádeji.

ŠTEFAN MARKUŠ
(Vedec, publicista)

PREDIVNÝ RADCA, MOCNÝ BOH (ZAMYSLENIE Z PREDVIANOČNÉHO ČASU)

JÚLIUS STUPKA

(Autor je kazateľom BJB vo Vavrišove.)

Prorok ohlasuje príchod Mesiáša a nerozpakuje sa hovoriť o dieťati. Zaznieva staré proctvo v prítomnom čase: *Dieťa sa nám narodilo. Mesiáš, Spasiteľ, prichádza na našu zem ako dieťa. V našich zboroch sa trochu rozpakujeme spojiť slovo všemohúci Boh so slovom dieťa. Ale On sa naozaj stal dieťaťom. Na Vianoce si približujeme a osvojujeme zázrak Božieho vtelenia. Apoštol o tejto udalosti hovorí: „...vzdal sa hodností, vzal na seba podobu služobníka, podobný sa stal ľudom... ponižil sa a bol poslušný... až do smrti na kríži“ (Fil 2, 6-8).*

Ponížil sa

Osmelme sa oživiť v mysli tento skutok a sprítomníme si dieťa. Nie aby sme zľahčili slávu a moc Božieho Syna, ale aby sme sa my stávali podobnejší Pánovi Ježišovi. Aby sme znova prežili, že človeku je ťažké – niekedy až nemožné – byť ako dieťa. Aj keď poznáme Pánove slová: *Ak sa neobrátite a nebudete ako deti...* Avšak ponížiť sa, v pravej chvíli prijať pre seba postoj pokory – to je odvekom traumou človeka, aj kresťanov. Lenže o viere platí – a určitým spôsobom sa to vzťahuje aj na našu aktuálnu vieru – ak pohrdneme pokorou, odnesie si to naša viera. Božia pravda sa nemení: *„Boh sa pyšným protiví a pokorným dáva milosť“* (1Pt 5, 5b).

A dnes k nám Božie slovo hovorí: *Dieťa sa nám narodilo, syn nám je daný a nazvú jeho meno: Predivný Radca.* Uvažujme chvíľu, čo to znamená pre nás. Žalmista v 31. žalme v 22. verši hovorí: *„Požehnaný Hospodin, lebo mi učinil predivnú milosť v ohradenom meste.“* Milosť je prečudesná. Nedokážeme si predstaviť, koľko ľudských osudov sa pod pôsobením drahej, vzácnej milosti zmenilo. Z otrokov sa stávajú slobodní ľudia. John Newton (1725-1807), pred obrátením bezbožný námorník, obchodoval s čiernymi Afričanmi – predával reťazami spútaných otrokov. Tento muž, keď sa stal kresťanom, skomponoval známu pieseň: *„Tá vzácna milosť spasenia, už nie som úbožiak, hriech spôsobil tie trápenia, až Boh mi vrátil zrak.“* To je voľný slovenský preklad prvého verša. Mocne a autenticky znie tiež pieseň kazateľa Cirkvi bratskej Karola Kolmana – *„Nemať, Pane, Tvojej milosti, Tvojej lásky, Tvojej vernosti, neznať moci kríža Golgoty, kam by som sa, Bože presvätý, kam by som sa podel v úzkosti.“* A ešte jedna kľúčová, najznámejšia výpoveď o milos-

ti: *„Lebo ste milosťou spasení skrze vieru, a to nie zo seba; je to dar Boží, nie zo skutkov, aby sa niekto nechválil“* (Ef 2, 8-9). Majme odvalu, nadľahčime a zo srdca sa nad sebou pousmejme, aj z najmenších popudov chválenkárstva a seba vyvyšovania. Rozhodne sa vzoprime tomuto pokušeniu a prestaňme v sebe živiť samochválu. Nech stúpne v našich srdciach i v povedomí ľudí, medzi ktorými žijeme, ten vzácny nezaplatiteľný dar drahej milosti nášho Spasiteľa. Nech začnú ľudia naokolo obdivovať zázrak spasenia z milosti, nie ľudské výkony.

Predivný Radca

Takže predivná milosť na prvom mieste, no rovnako predivná rada: *„A tvoje svedectvá sú mojimi rozkoškami, mojimi radcami“* (Ž 119, 22). Či nie je predivnou radou, keď nám pán Ježiš v Mt 6, 19 povie: *„Nezhromažďujte si poklady na zemi, kde mol' a hrádza kazí a kam sa zlodeji prekopávajú.“* Táto rada sa netýka len ľudí, ktorí sa napr. pod vplyvom politickej kariéry stali mocnými a ťažko kontrolovateľným spôsobom sa požívajú obohacujú. Táto predivná rada platí aj pre malého človeka – pre nás, ak sa v honbe za pokladmi zeme stratíme, nebo s nadzemskými hodnotami sa zahali. Poklady zeme majú schopnosť oslepiť a zatieniť predivnú radu Božieho slova. Evanjelium už nie je radostným posolstvom. Spomeniem ešte jednu predivnú radu: *„Ale ja vám hovorím, aby ste sa neprotivili zlému...“* (Mt 5, 39a). Iným voľným spôsobom môžeme povedať: Nevracajte zlo! No v pokušeniach dokážeme zlo šíriť nevidanou rýchlosťou. Ako? Tým, že ho vraciame. Zlo je v momente schopné života, je vitálne a rozmnožuje sa. Áno, naše zlo, o ktorom vie-

me, že malo byť dávno pochované a spratané zo sveta. Mali sme ho odhodiť v okamihu, keď sa v nás zrodilo. Prečo? Lebo nikdy, ani najmenej nebudeme zlo potrebovať! Drahí moji, ak v modlitbe zlomeného srdca nepokorujeme svoje ego, prestáva v nás účinkovať predivná rada evanjelia.

Mocný Boh

Spytujeme samých seba, aké máme konkrétne skúsenosti s modlitbou. Keď na nás dolieha slabosť, cítíme sa zle, prechorieme či príde vážna choroba, modlíme sa. No aké skúsenosti máme s modlitbou, keď sme silní a máme guráž, napríklad umocnenú zlým srdcom? Pán Ježiš nám pre podobné chvíle zanechal modlitbu – prosbu, s ktorou sa máme na Neho obracať: „*A neuvod' nás do pokušenia, ale zbav nás od zlého.*“ Spomenieme si, že v kritickvej chvíli máme k dispozícii osobnú modlitbu? Prijímame Božiu ponuku verne a zodpovedne? Či nie je skôr pravdou, že v pokušeniach začneme zmätkať a poddáme sa spodným a hriešnym pohnútkam?

Predivný Radca, mocný Boh

Prečo si v pokušeniach namiesto paniky neosvojíme v smelej dôvere modlitbu srdca? „*Pán vie vytrhnúť zbožných z pokušania. Iba ľudské pokušenie vás zachvátilo, nijaké iné. Ale Boh je verný, ktorý vás nedá pokúšať nad vašu možnosť, ale spôsobí s pokušením aj východ z neho, aby ste mohli zniesť.*“ (1K 10, 13)

Otec večnosti

Pán Ježiš, vzkriesený Kristus, dáva pri rozlúčke pred ukrižovaním svojim veľké zaslúbenie: „*Nech sa neláká vaše srdce! Veríte v Boha, verte aj vo mňa. V dome môjho Otca je mnoho príbytkov; keby nebolo tak, povedal by som vám to, pretože vám idem prihotoviť miesto*“ (J 14, 1–3a). Pán Ježiš odchádza k Otcovi večnosti. A my v čase osobného smútku, pri rozlúčke s drahým blízkym človekom, dostávame slovo, ktoré vierou môžeme prijať. A rovnako sa v hodine smrti v smelej dôvere oprieme o zaslúbenie. Napriek zastrášaniam smrťou, posledným nepriateľom človeka, sa vložíme do náručia Otca večnosti. Aj v poslednej chvíli života bude pri nás účinkovať predivná milosť.

Knieža pokoja

Máme historický záznam štyroch evanjelií. V každom z nich je konkrétna informácia, ako Pán Ježiš vstupuje k svojim a zdraví ich: „*Pokoj vám.*“ S pozdravom im pokoj aj daruje. Je to pokoj, ktorý prevyšuje ľudský rozum. Rozum je úžasný a veľmi potrebný Boží dar. Ale Pánov pokoj je nad rozumom a prevyšuje ho. To je v istých okolnostiach pre nás prekvapujúca informácia. Tak sme na výnimočnosť a prednosť rozumu naviazaní, že nereagujeme a v danom čase nevnímame nalievavosť Božieho pokoja. A predsa – buď Bohu vďaka za pôsobenie predivnej milosti. Boží Duch nás zorientuje, lebo v nás má zalúbenie. A keď je naše srdce v osobnej kríze, Boh je väčší ako naše srdce a plní pri nás svoje zaslúbenie: „*Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam; nie ako svet dáva, vám ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje*“ (J 14, 27). ■

22. 1. 1920–14. 3.2008

CHIARA LUBICHOVÁ (Vlastným menom Silvia, meno Chiara prijala podľa sv. Kláry z Asissi) sa narodila v Tridente (Trento) v Taliansku v chudobnej rodine. V roku 1939 išla na púť do Lorenta, pútnického miesta, v ktorom sa nachádza údajný dom svätej rodiny, prenesený podľa legendy na konci 13. storočia z Nazaretu. Tam mala údajne prvé videnie o budúcnosti Hnutia fokoláre. Začiatkom 40. rokov bola Chiara Lubichová mladou učiteľkou, učila v rodnom meste na základnej škole. Na univerzite v Benátkach sa zapísala na filozofickú fakultu, ktorú kvôli vojne nedokončila. V 1964 založila mestečko Loppiano, prvé zo série mestečiek Hnutia fokoláre v rôznych štátoch sveta. V 1966 navrhla mladým, ktorí chceli radikálne žiť Evanjelium, vznik Hnutia Gen (Nová Generácia).

ZAPÁLENOSŤ ZA JEDNOTU

V novembrovom čísle Dialógu sme predstavili hnutie FOKOLÁRE spolu s modlitbou jeho zakladateľky CHIARY LUBICHOVEJ. Dnes prinášame rozhovor s ňou, ktorý pripravil LAURENT GRZYBOWSKI.

Aké stretnutie alebo aký rozhodujúci okamih predučil vaše povolanie?

V mladosti som viackrát cítila volanie, aby som sa darovala Bohu. Ale to rozhodujúce volanie prišlo počas veľmi jednoduchej okolnosti, ktorá umožní pochopiť, že Boh lepšie pôsobí tam, kde sa žije láska. Bola som doma v Tridente s mamou a dvoma sestrami. Bolo veľmi zima a mama žiadala najprv jednu, potom druhú, aby šli po mlieko. Keďže bola vojna – bolo to v roku 1943 – a miesto, kde sme chodili kupovať mlieko, bolo ďaleko, sestry odmietli. Mňa vnútri niečo pobádalo, aby som urobila skutok lásky, a preto som sa ponúkla. Počas cesty som mala dojem, že Boh mi prehovoril do srdca – volal ma, aby som bola celá jeho. Zdvihla som oči k nebu a povedala som: „Áno“.

Prečo ste zostali laičkou a nechceli ste sa stať rehoľnou sestrou?

Chiara na Slovensku

Zostala som laičkou, lebo to bolo moje povolanie. Jedného dňa roku 1943 – bolo to na Štedrý večer, pár dní po tom, ako som sa zasvätila Bohu sľubom čistoty – sa vo mne zrodila myšlienka, že musím dať Pánovi „všetko“, a v tom „všetkom“ aj sľub chudoby a poslušnosti. Plakala som celú noc, pretože tá myšlienka vo mne vyvolala silnú reakciu. Spovedník mi potom potvrdil, že mám zostať vo svete – aj preto, lebo mám okolo seba už niekoľko priateľiek, v ktorých bolo možno predvídať budúce Hnutie fokoláre. V tejto situácii mi bolo jasné, že dáme Bohu „všetko“ tým, že budeme dokonale plniť jeho vôľu tam, kam nás on pošle.

Aké miesto má vo vašom živote evanjelium?

Znamená pre mňa všetko. S plnou vážnosťou ktosi povedal, že hnutie je prameňom živej vody, ktorá vyprýštila z evanjelia. Na začiatku hnutia sme si pod tlakom druhej svetovej vojny nosili do úkrytov len evanjelium. A keď sme tam čítali tie jedinečné slová, zdalo sa nám, že sme ich videli v novom svetle.

Usilovali sme sa ich uskutočňovať jedno po druhom. Medzi nami sa tak začala autentická evanjeliová revolúcia. A práve z evanjelia sa vynorili niektoré slová, ktoré sa ako „nosné myšlienky“ stali neskôr základom novej spirituality, „spirituality jednoty“.

Môžete nám povedať niečo o založení Hnutia fokoláre?

Prvá myšlienka o hnutí – aj keď som si to ešte neuvedomovala – sa vo mne zrodila roku 1939, keď som po prvýkrát navštívila Loreto, domček, ktorý je – ako hovorí tradícia – pravý nazaretský. To miesto zanechalo vo mne hlboký dojem.

Najmä myšlienka, že tam možno bývala nazaretská rodina. V meditácii, ktorú som si tam robila každý deň, sa mi zdalo, že som pochopila, že v Cirkvi by sa malo narodiť niečo nové, niečo podobné: malé komunity (dnes chápané ako fokoláre), ktoré budú mať medzi sebou Ježiša.

Mala som tiež tušenie, že moju cestu bude nasledovať zástup panien a panicov. A táto cesta sa mi nejavila ako život v kláštore alebo v manželstve, alebo ako život panny vo svete (vtedy to boli tri možnosti, ktoré sa ponúkali mladým), ale bola to štvrtá cesta – fokoláre. Vec sa potom uskutočnila roku 1944, keď som sa zasvätila Bohu. Boli vojnové časy a pod bombami sa všetko rúcalo. Moje priateľky a ja sme videli, že naše ideály – založiť si rodinu alebo pokračovať v štúdiu – boli vystavené riziku, že sa neuskutočnia (snúbenec sa nemusel vrátiť z vojny, štúdium mohla vojna prekaziť). Pobádané mladostou sme hľadali ideál, ktorý by nikdy nepominul. Vtedy som pochopila, že taký ideál je len jeden: Boh. Rozhodli sme sa, že Boh sa stane v našom živote všetkým. A on sa aj v hrôzach vojny, ktorá je plodom nenávisťi, ukázal tým, čím je: Láskou. Boh je Láska (1 Jn 4, 16). Uverili sme v neho, v jeho lásku a prijímali sme jeho prítomnosť lásky vo všetkých okolnostiach. Chceli sme ho milovať tým, že sme plnili jeho vôľu a uskutočňovali jeho slová. Medzi nimi osobitne „nové“ a „jeho“ prikázanie: „*Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa navzájom milovali; aby ste sa aj vy navzájom milovali tak, ako som ja miloval vás*“ (Jn 13, 34). Všetky sme si navzájom povedali, že sme pripravené zomrieť jedna za druhú. Usilovali sme sa tak konať a náš život sa skutočne zmenil. Neskôr sme pochopili, že

sme položili základy pre uskutočnenie jednoty, o ktorú prosil Ježiš Otca: „*aby boli jedno*“ (Jn 17, 11). A s jednotou sme objavili prítomnosť Ježiša medzi nami zjednotenými. Milovali sme a nasledovali Ukrižovaného najmä v jeho výkriku opustenosti Otcom (Mk 15, 34), ktorý sme videli ako kľúč ku každej jednote. Tento výkrik bol v jeho utrpení základom jednoty ľudí s Bohom a medzi nimi. Milovali sme Eucharistiu – puto jednoty, Máriu – Matku jednoty, Cirkev – tajomstvo jednoty, Duchu Svätého – jednotu v osobe. Toto sú línie vývoja novej spirituality hnutia. Potom sa v priebehu rokov ukázali rozličné povolania: fokolaríni slobodní aj ženatí, dobrovoľníci, kňazi, mladí, rehoľníci a dokonca biskupi.

Hnutie sa postupne štruktúrovalo do rozličných vetiev, všetkých zjednotených jedným centrom. Zvýraznili sa jeho ciele: štyri dialógy. Vznikli stovky fokoláre, vybudovali sa centrá pre formáciu ľudí nazvané „mariapoli“ a vybudovalo sa alebo sa ešte buduje asi dvadsať mestečiek, ktoré sú svedectvom života.

Hnutie bolo už viackrát schválené podľa štádií svojho rozvoja. Teraz je podľa definície Jána Pavla II. „ľudom“ viac než dvoch miliónov ľudí, prítomných v 200 národoch.

Vy pravidelne uverejňujete meditácie pod názvom Slovo života. Prečo? Aký majú význam?

Talianka abeceda má len 25 písmen, ale ak ich nepoznáme a neosvojíme si aj niekoľko gramatických pravidiel, po celý život zostaneme analfabetmi. Evanjelium je malá knižka, ale tí, ktorí nežijú slová obsiahnuté v ňom, zostávajú takrečeno nevyvinutými kresťanmi.

Preto teda vyberieme a žijeme každý mesiac slovo z evanjelia alebo z Nového zákona, a to sa rozširuje v 90-tich jazykoch.

Ako by ste rozprávali o Trojici modernému človeku?

Dá sa o nej hovoriť jazykom, ktorý by bol prijateľný pre našich súčasníkov?

Povedala by som veľmi jednoducho, ako sa veci majú. Boh je tajomstvom. On, ktorý je naozaj jeden – my sme monoteisti –, je aj trojjediný. Jeho meno je: „*Ja som ten, ktorý som.*“ Teda bytie. Jeho prirodzenosť je však Láska: Boh je Láska (1 Jn 4, 16), a práve preto je trojjediný.

Tri osoby: Otec, ktorý tým, že sa celý dáva, pretože je Láska, plodí Syna; Syn, ktorý pretože aj on je Láska, spätne sa darúva Otcovi. Z ich spoločenstva vychádza Duch Svätý, tretia Božská osoba.

Je modlitba súdržným prvkom pre komunitu fokolaré?

Áno, aj preto fokolaríni, keďže majú veľa iných povinností – okrem iného napríklad aj prácu – usilujú sa, nakoľko je to možné, vykonávať úkony zbožnosti spolu. Keďže poznáme účinnosť spoločnej modlitby vďaka prítomnosti Ježiša medzi dvoma alebo viacerými (Mt 18, 20), fokolaríni sa často stretávajú, aby sa zjednotení modlili za každú potrebu.

Medzi fokolarínmi je charakteristický rodinný duch...

Má to niečo spoločné s Trojicou?

Pravdaže. Ich život vychádza zo vzoru Trojice. Milujú sa navzájom, ako to žiada Ježiš – až tak, že sú pripravení zomrieť jeden za druhého. Pochopiteľne, nie vždy sa to žiada. Musíme však dobre prijať všetky tie malé alebo veľké „smrti“, ktoré vyžaduje vzájomná láska. V nich je zahrnutý odstup od všetkých vecí, stvorení, aj od seba samých – to znamená vedieť stratiť napríklad aj vlastné myšlienky. A to všetko z lásky, alebo lepšie povedané v láske, v tom „byť láskou“, tak, ako sú Láskou osoby v Trojici, ktoré nachádzajú seba práve vo vzťahu s inými.

Aká je podľa vás charizma Hnutia fokolaré v Cirkvi?

Charizmou hnutia v Cirkvi je priniesť všade jednotu s Bohom a s blížnymi, pričom začíname od seba a od vlastného fokolaré alebo skupiny. Miesto fokolarínov je teda práve tam, kde chýba jednota: v rozdeleniach, v odlúčeníach, v ranách, v trhlinách. A to medzi generáciami, medzi manželskými párami v ťažkostiach, medzi bojujúcimi rasami, medzi bohatými a chudobnými, medzi národmi, atď. Charizma pôsobí v ľudskej spoločnosti ako aj na náboženskom poli, ako napríklad v kresťanstve, ktoré sa v priebehu vekov roztrhlo a rozdrobilo na stovky cirkví.

V ktorých životných okolnostiach sa v modlitbe obraciate viac k Otcovi, Synovi alebo Duchu svätému?

Určite je odlišné modliť sa k Otcovi, Synovi a Duchu svätému. K Otcovi sa modlím, keď odrie-

kam napríklad „Otče náš“, keď mu ponúkam v spojení s kňazom obeť svätej omše, Ježiša obetovaného na oltári, keď je potrebný zásah jeho Prozreteľnosti pre hnutie alebo pre jednotlivé osoby...

K Synovi sa modlím, keď je prítomný v mojom srdci skrze Eucharistiu, alebo keď mu vyjadrujeme svoju lásku alebo svoje predsavzatie nasledovať ho a robiť každú vec pre neho... K Duchu svätému sa modlím, keď potrebujem jeho pomoc pre svoju prácu a službu hnutiu, alebo v osobných rozhodvoch, alebo pri písaní tém, alebo pri konverzáciách.

Čo vám dnes leží najväčmi na srdci, čo sa týka života Cirkvi vo svete?

Inšpirovaná svojou charizmou mám na srdci uskutočnenie hlbšej jednoty v lone Katolíckej cirkvi, plodnú prácu za zjednotenie cirkví. Modlím sa, aby sa mohla realizovať – cez hnutie – istá jednota s veriacimi iných náboženstiev, s ktorými sme v kontakte na celom svete. Modlím sa aj za spoluprácu s ľuďmi, ktorí nemajú vieru, ale chcú hájiť určité ľudské hodnoty ako mier, solidaritu, spravodlivosť atď.

Aká dobrá zvest by sa mala hlásať dnes – a ako?

Výzva všetkým, aby sa spoločne v treťom tisícročí orientovali na budovanie sveta v mieri, spravodlivejšieho pod pohľadom Boha: zjednoteného sveta. ■

Foto: MILOŠ KARAS

Pripravil: BOHUSLAV PIATKO

REFERI

Čo nás čaká v novom roku? Z veľkej časti to nevieme. Ale niečo vieme. Celkom určite vieme, že nás čaká referendum. Proti sebe budú stáť dve vyhranené skupiny: tí, ktorí určite pôjdu a tí, ktorí určite nepôjdu. Prví chcú chrániť staré osvedčené hodnoty. Druhí obhajujú hodnoty nové. Obidve skupiny sú si v niečom podobné – majú na svoj postoj silné etické dôvody. Aj jedny, aj druhé dôvody majú svoju váhu. Tí, čo pôjdu, budú brániť základné morálne hodnoty verného manželstva, stabilnej funkčnej rodiny proti morálnemu relativizmu a sexuálnej neviazanosti. Tí, čo nepôjdu, to spravia z rovnako závažných morálnych dôvodov. Referendum totiž vnímajú ako atak na rovnoprávne spoločenské postavenie ľudí inej sexuálnej orientácie. Ľudia inej sexuálnej orientácie boli len pred niekoľkými desiatkami rokov kriminalizovaní. Homosexuáli boli deportovaní do koncentračných táborov spolu so Židmi a Rómami. Ešte donedávna gayov neúspešne liečili. Tí, čo nepôjdu, nepôjdu v mene nového súcitu s nespravodlivým postavením týchto ľudí. Aj prvá, aj druhá skupina vidí v tých druhých zlo. Aj v tom sú si podobní.

Tí, čo na referendum pôjdu, vidia v tých, čo nepôjdu, predstaviteľov nebezpečného spoločenského trendu, ktorý podkopáva základy sexuálnej etiky. Majú silný – sčasti oprávnený – pocit, že sa tu vytvára trend, kde je každá zmienka o vernosti, cudnosti či zdržanlivosti vnímaná ako starosvetký konzervatívny prežitok.

Tí, čo na referendum nepôjdu, vidia v tých prvých zlo – inkvizíciu, hrozbu represie, obmedzovania občianskej slobody; teda tyranu, ktorá bola historicky spojená s obdobiami, keď mala cirkev rozhodujúci vplyv na politický život.

ENDUM

Jedni i druhí vidia v tých z druhej strany hrozbu a zlo.

Kresťania sú vo všeobecnosti považovaní za tých, ktorí na referendum určite pôjdu. Veď sú to oni, čo strážia tradíciou overené hodnoty proti novým nebezpečným trendom modernej spoločnosti.

Ale – čo s tými, ako som napríklad ja, ktorí vidíme v oboch skupinách rovnako prvky dobrého aj zlého? Ani s jednou skupinou sa s čistým svedomím stotožniť nemôžu.

Neexistuje iná cesta? Cesta, ktorá by nerozdeľovala, ale to, čo je rozdelené, spájala?

Uprostred našej kultúrnej vojny nám tretiu možnosť veľmi výrazne naznačuje rímsky biskup František. Kto ho sleduje, musí si všimnúť, že robí niečo neveriteľné – podáva ruky jednej aj druhej strane. „Áno,“ – hovorí, „rodina, vernosť muža a ženy je základnou hodnotou, ktorú nesmieme zradiť. Ale musíme „scitlivieť“ voči tým, čo sú inej sexuálnej orientácie a otvoriť im priestor na to, aby mohli byť prijímaní ako rovnoprávni ľudia.

Zatiaľ čo obidve radikálne skupiny svoj záujem presadzujú politicky – prostredníctvom štátu, František naznačuje inú cestu – duchovnú premenu srdca na oboch stranách. Iba tak sa môže naozaj spájať staré s novým v novej jednote.

Daniel Pastirčák,

Čo nové prinesie nový rok (úryvok z kázne 4. 1. 2015)

ONDREJ PROSTREDNÍK
(Pedagóg na Evanjelickej bohosloveckej fakulte UK a šéfredaktor mesačníka Cirkevné listy.)

RICHARD VAŠEČKA
(Poslanec NR SR, učiteľ, katolícky teológ.)

Možno vás trochu prekvapí, že sme nepozvali do besedy o referende zástupcov LGBT a iniciátorov referenda. Tam by boli odpovede jasné, zodpovedajúce presvedčeniu každej strany. A tak sme sa rozhodli pozvať dvoch kresťanov, ktorí aktívne ovplyvňujú verejnosť v oblasti, kde pôsobia. Daniel Pastirčák vo svojej kázni hovoril, že sa akosi automaticky očakáva, že veriaci sa zúčastnia na referende s kladnými odpoveďami. Evanjelický teológ a publicista **ONDREJ PROSTREDNÍK** a katolícky teológ a politik **RICHARD VAŠEČKA**, napriek tomu, že sú veriaci, však nestoja na jednej strane. Možno vás zaujmú ich argumenty prečo „za“ a prečo „proti“. Besedu viedol BOHUSLAV PIATKO.

Je na Slovensku taká legislatívna situácia, že treba takýmto spôsobom chrániť rodinu?

O. Prostredník: Myslím si, že na Slovensku nie je taká situácia, aby bolo potrebné chrániť nejakú špeciálne rodinu, najmä nie v tých bodoch, ktoré prezentujú referendové otázky. Napokon, aj iniciátori referenda hovoria, že má iba potvrdiť súčasný právny stav.

R. Vašečka: Ja si naopak myslím, že je to potrebné. Nič to síce na právnom stave nemení, ale má to nakresliť jasnú čiaru, za ktorú nechceme ísť, lebo vidíme, že v iných krajinách sa povolí v jednom a nasledujú ďalšie posuny za hranice chápania klasickej rodiny. A to by sa mohlo stať aj u nás – povoliť v jednom privodí situáciu, že sa v krátkom čase bude povoľovať aj v ďalšom. Takže referendum má povedať – áno, my chceme stav, ktorý je v súčasnosti a nechceme, aby sa menil. Teda – aby manželstvo bolo

len zväzkom muža a ženy, aby deti vychovávali len otec a mama, a aby sa v žiadnom prípade nezasahovalo do práv rodičov pri výchove detí v tých najcitlivejších oblastiach.

Referendum u nás nemá nejakú právnu silu. Je v podstate len prejavom občianskej vôle. Úspešnosť referenda teda nie je v tom, koľko ľudí príde, alebo či vyvolá zmenu zákonov. Úspešnosť je v tom, že ak sa zúčastní povedzme milión, dva milióny ľudí, tak žiaden politik, ktorý nie je samovrahom, nebude konať v rozpore s touto vôľou. Referendum je o aktívnom vyjadrení vôle ľudí. Nie som priamo zapojený do aktívnych iniciátorov, ale som aktívny občan a v rámci komunikácie so zákonodarným zborom mám ako poslanec isté možnosti o tom hovoriť v Národnej rade.

Aby sme si to teda ujasnili, lebo vyhlásenia predstaviteľov Aliancie sú dosť ostré a veľmi

výstražné: Povedali ste, že sa neočakávajú nejaké legislatívne zmeny. Tak aké očakávania sú?

R. Vašečka: Vzhľadom na postavenie referenda v našom politickom systéme ide naozaj skôr o deklaratívne vyjadrenie názoru. A je to aj istým spôsobom politický tlak na poslancov, aby si aj do budúcnosti uvedomili, aký je názor občanov. Žiaľ, inštitút referenda ako priamej formy demokracie je u nás taký, aký je. Snažíme sa to zmeniť.

O. Prostredník: Podľa mňa je dobre, že je to tak. Náš politický systém je postavený na zastupiteľskej demokracii. Občania hlasujú o politických programoch strán vo voľbách. To je naše referendum. Ďalšie rozhodnutia nechávame na nami zvolených zástupcov. Referendum má totiž mnoho úskalí. Pri niektorých sporných otázkach možno názory ľudí manipulovať veľmi emocionálnym spôsobom. A nechať ich rozhodovať, aj keď

vlastne nevedia celkom presne, o čo ide, by bolo dosť riskantné. Masy v priamej demokracii sú pri rozhodovaní o problematických otázkach manipulovateľné. Je predpoklad, že volení poslanci by takí byť nemali. Ja považujem naše nastavenie referenda za správne – má sa využívať vo výnimočných prípadoch a je správne, že do legislatívy ho formulujú poslanci.

Rozhodnutie ústavného súdu však vyvolalo nevôľu aj v radoch iniciátorov, aj v radoch odporcov. To, že ústavný súd vylúčil tretiu otázku, nazvali hovorcovia *Aliancie za rodinu* „sudcovskou tyraniou“ a iniciatíva *Inakosť* ho napriek rozhodnutiu ústavného súdu považuje za protiústavné.

Tvrdia, že referendum „má zamedziť prístup časti obyvateľstva k právnym inštitútom manželstva, adopcií a registrovaných partnerstiev... a do budúca má tento stav zabudovať.“ To v podstate zodpovedá tomu, čo povedal pán Vašečka.

Aký je váš názor?

R. Vašečka: Za seba môžem povedať, že som to neprežíval tak dramaticky ako zástupcovia Aliancie za rodinu. Je to tak, ako to povedal pán Prostredník: Sú tu isté ústavné brzdy, ktoré z iniciatívy pána prezidenta usmernili vývoj, ústavný súd vydal rozhodnutie a prezident referendum vyhlásil. Ani v jednom bode ústavný súd nepovedal, že otázky sú protiústavné. Mne osobne sa páči, že nie sú spokojní ani jedni, ani druhí. Znamená to, že sa nikomu nenadržiava. Je to jednoducho vo vecnej rovine v rámci ústavy. Je to teda úplne legitímne a je na nás, aby sme sa k tomu vyjadřili a zaujali postoj.

O. Prostredník: Len aby sme boli korektní, treba povedať, že je niekoľko ústavných právnikov, ktorí majú problém s rozhodnutím ústavného súdu a aj tie otázky, o ktorých referendum bude, považujú za problematické. Samozrejme, ústavný súd rozhodol a toto rozhodnutie treba rešpektovať. No v spoločnosti sa vytvára veľmi početná skupina ľudí, ktorí považujú toto referendum za nevhodné

a nechcú sa na ňom zúčastniť. To je jediné, čo sa dá v tejto situácii spraviť. A je to tiež legitímny spôsob, ako sa k nastoleným témam postaviť. Je to aj môj postoj, lebo mám s tými otázkami problém. Myslím si totiž, že otázky neriešia skutočné problémy rodiny.

Prejdeme si ich postupne, aby ste mohli vyargumentovať svoje postoje k nim, ale najskôr sa pozrime na iný problém: Boli postavené štyri otázky, ktoré ľudia svojimi podpismi odobrli v petícii. Jednu otázku ústavný súd vylúčil. Zjednodušene povedané, je to otázka o uznaní/neuznaní registrovaných partnerstiev. Referendum teda nie je celkom o tom, o čom bola petícia.

R. Vašečka: Koľko právnikov, toľko názorov. Ale sú tu inštitúcie, ktorých rozhodnutia sú platné. Takže v tomto prípade platí to, čo povedal ústavný súd a čo spravil pán prezident. Aký je dôvod na spochybňovanie krokov týchto dvoch najvyšších inštitúcií?

O. Prostredník: Treba si však uvedomiť, že tým, ako iniciátori referenda otázky usporiadali, naznačili istú logiku, ich vzájomným prepojením istú komplexnosť riešenia problematiky. Tým, že jedna z nich vypadla, ďalšie – minimálne otázka o adopciách – strácajú kontext. Tá je teraz irelevantná, lebo v našom právnom systéme neexistuje registrované partnerstvo ľudí rovnakého pohlavia. Takže si takto žijúci pár ani nemôže dieťa adoptovať. Je teda na zamyslenie, či referendum má zmysel, keď z neho tá jedna otázka vypadla. Naozaj je opodstatnená vaša otázka, či je to vôbec to referendum, ktoré iniciovalo 400-tisíc podpisov.

R. Vašečka: Otázka, ktorú pán Prostredník označil ako zbytočnú (o adopcii detí osobami rovnakého pohlavia), keďže vypadla tá o odmietnutí ochrany spoluzitelia iného ako manželského páru muža a ženy, je – podľa mňa – opodstatnená. Odpoveď na túto otázku vylučuje do budúcnosti, ak by bol prijatý inštitút registrovaného partnerstva, možnosť adopcie detí takýmito partnermi. Dobře vieme, že v niektorých západných kra-

jinách sa najskôr prebojovalo registrované partnerstvo a následne aj adopcie, lebo páry rovnakého pohlavia boli postavené na úroveň heterosexuálnych párov a keby sa to neumožnilo, boli by diskriminované.

Ešte jedno mi nie je jasné: Na lístku budú tri otázky. Ako sa bude hodnotiť referendum – ak bude platné, keď niektorá z otázok získa len minimálnu alebo žiadnu podporu. Bude referendum platné bez ohľadu na výsledok jednotlivých otázok?

R. Vašečka: Referendum sa bude hodnotiť podľa účasti ľudí bez ohľadu na to, ako na otázky odpovedia.

Aj keď odpoveď na niektorú otázku bude NIE?

R. Vašečka: To platnosť referenda neohrozí (ak bude polovica + jeden hlasujúci) a jednotlivé otázky sa budú posudzovať na základe pomeru hlasov ÁNO/NIE.

O. Prostredník: Teoreticky sa môže stať, že referendum bude platné, iba otázka bude mať záporný výsledok. A naozaj je potom na mieste aj táto otázka – bude sa parlament musieť zaoberať referendom, v ktorom budú niektoré odpovede odmietavé? Ja si myslím, že bez ohľadu na to, či budú odpovede na jednotlivé otázky kladné alebo záporné – ak bude referendum platné, parlament je zaviazaný konať. Ale ako bude konať?

R. Vašečka: Bude konať slobodne. Ale už som to spomínal, u nás má referendum takú slabú váhu, že výsledky referenda u nás nie sú vyvímateľné.

Preberme si teraz jednotlivé otázky.

Vy ste obidvaja kresťania, veriaci. Pán Prostredník referendum odmieta, vy ste jeho zástancom. Zaujíma ma, prečo majú dvaja ľudia, ktorých názory sa opierajú o Bibliu, opačné stanoviská?

Prvá otázka je: Súhlasíte s tým, aby sa manželstvom nemohlo nazývať žiadne iné spoluzitie osôb okrem zväzku medzi jedným mužom a jednou ženou?

R. Vašečka: Začnem trochu širšie. Ja referendum pokladám za prejav demokracie par excellence, to znamená - ak sa zúčastňujem volieb do zastupiteľstiev, tak delegujem moc do rúk zástupcov, teda do rúk iného; v prípade referenda som priamo zúčastnený na moci, na rozhodnutiach. Referendum je príležitosť, keď ja môžem byť priamo aktívny pri rozhodovaní. Rozhodujúca je účasť. Prečo sa o nej toľko bavíme? Lebo je ur-

čené strašne vysoké kvórum - potrebná je účasť 50% + 1. V samosprávach nás zastupujú ľudia s podstatne menším percentom hlasov - v EU parlamente aj s 10-13%. Sú obavy, že by sa referendum dalo s nižším kvórum zneužívať. Ale veď pán Kotleba, ktorý je považovaný za extrémistu, sa stal županom len vďaka nízkej účasti voličov. A nikto tieto voľby nespochybňuje. Keby kvórum nebolo také vysoké, nebavili by sme

sa o účasti, ale o odpovediach. A stáli by proti sebe ÁNO - NIE. Ja si myslím, že akákoľvek debata o tom, že referendum je zbytočné, je odrazom veľmi smutného stavu našej demokracie. Druhý dôvod, prečo pôjdem - veľmi by som si vyčítal, aj vo vzťahu k svojej rodine a svojim deťom, že bolo takéto dôležité referendum a ja som sa ho nezúčastnil. Keby som sa nezúčastnil, pripadal by som si ako alibista.

O. Prostredník: Aj ja začnem trochu inde. Ešte sme nehovorili o motivácii tohto referenda. Iničiátori otvorene hovoria, že má posilniť ochranu rodiny. Ale – ak rodinu treba chrániť, znamená to, že je ohrozená. Otázka je, čím je rodina ohrozená? Z referendových otázok – a mám na mysli všetky štyri pôvodne navrhované – vyplýva, že ohrozením rodiny je homosexuálna orientácia úzkeho počtu ľudí. Toto ja považujem za

veľmi zavádzajúce. Pre mňa je nepochopiteľné, prečo venuje nejaká skupina občanov toľko úsilia otázke, ktorá je bezvýznamná, pokiaľ ide o ohrozenie rodiny. Celkom určite sa zhodneme na tom, že skutočnou hrozbou pre rodinu sú celkom iné veci – alkoholizmus, nevera, domáce násilie, sociálne podmienky... Všetci sociológovia potvrdia, že rozvoj rodiny veľmi úzko súvisí s hospodárskymi podmienkami. Deti sa rodia tam, kde

je sociálna a ekonomická istota. Preto nechápem, načo vynakladať takéto obrovské úsilie na riešenie marginálneho problému. Podľa mňa je to také okrajové ohrozenie rodiny, že je úplne neprístojné riešiť to referendum.

Pán Vašečka, budete reagovať?

R. Vašečka: Určite sa s vami nezodnem. Podľa mňa je to kľúčové ohrozenie a ja sa čudujem, že ako kresťania sa o tom vôbec bavíme.

Foto: L. BECHNÝ

Ja si myslím, že sú to ekonomické otázky, ktoré sú marginálne, pokiaľ ide o rodenie detí. Skutočnosť je taká, že bohatí nemajú deti a chudobnejší ich majú. Nejde o to, že pár tisíc ľudí ohrozuje rodinu; ide o to, že zmýšľanie ohrozuje rodinu. Referendom chceme povedať, že manželstvo je len zväzok muža a ženy, že rodina je len otec, mama a deti. Všetko ostatné môže vytvárať vzťahy, ale nemôže vytvoriť rodinu. Toto myslenie – myslenie, že každý môže vytvoriť rodinu – je scestné a začína ovládať spoločnosť. Žiaľ, za posledných sto rokov tu zlyhávajú aj cirkvi – prijímajú zosvetštené a bezbožné predstavy o manželstve, rodine o sexualite. A preto je referendum. Ak to nevidíme my, kresťania, ako to môžu vidieť tí, ktorí Boha nepoznajú?

O. Prostredník: Iba jednu vetu – nemám poruke štatistiky, ale viem, že existuje priama súvislosť medzi pozitívnym hospodárskym vývojom a pôrodnosťou. Tam, kde mladí ľudia majú ekonomickú istotu, tam rastie aj sobášnosť a pôrodnosť.

Poprosím vás o pohľad kresťana...

O. Prostredník: Keby sme sa o prvej otázke rozprávali mimo referenda, poviem – áno, manželstvo je zväzok muža a ženy. A ponechajme tomuto zväzku tento názov. Ale prečo to máme riešiť v referende? To, čo je dôležité a čo vychádza z môjho kresťanského presvedčenia a usporiadania spoločnosti je to, že v spoločnosti musí existovať priestor aj pre ľudí, ktorí chcú usporiadať svoj život iným spôsobom, než sú kresťanské predstavy. Žijeme v sekularizovanom štáte, ktorý nemôže nariaďovať spoločnosti kresťanské predstavy. Tak, ako si my ctíme svoje presvedčenie, tak si musíme ctiť slobodu všetkých občanov tejto spoločnosti. Preto si myslím, že treba prijať zákon o registrovaných partnerstvách. Takýto zákon

je potrebný aj preto, aby posilnil rozhodnutie homosexuálne orientovaných osôb žiť v záväznom dlhodobom vzťahu, založenom na slobodnom rozhodnutí dvoch rovnocenných dospelých ľudí.

R. Vašečka: Ja ako kresťan a poslanec budem vystupovať v Národnej rade proti zákonu o registrovaných partnerstvách, pretože to považujem za spúšťač procesu, ktorý vidíme na západe. Ešte by som chcel zareagovať na jedno. Ako veriaci by som nikdy nenazval usporiadanie života v manželstve a rodine kresťanskou predstavou. Muž a žena, samec a samica sú prirodzenou realitou života. To nemá nič spoločného s kresťanskou predstavou o živote. Kresťanstvo iba pomenúva prirodzený stav.

Tu sa nepresadzujú a nevnučujú ná-

boženské predstavy, ale prirodzené a prirodzené. Ja by som sa sám postavil proti tomu, keby sme chceli spoločnosti vnucovať nejaké náboženské predstavy. To je moje osobné presvedčenie, že čo je prirodzené, je jediné dobré a konštruktívne pre spoločnosť. A ak som vo svedomí takto presvedčený, tak je mojou povinnosťou konať v zmysle môjho presvedčenia, aj keď sú iní, čo so mnou nesúhlasia. Ja nehovorím, že tento názor zvíťazí, ale som povinný spraviť všetko preto, aby sa prirodzené zachovalo. Ak sa väčšina vyjadrí inak, budem to rešpektovať, ale neprestanem bojovať.

O. Prostredník: Bol by som rád, keby ste uviedli nejaké konkrétne príklady zo Západu, pretože tie, ktoré uvádza Aliancia za rodinu na svojich stránkach, sú vytrhnuté z kontextu – dokonca by som povedal, že sú až klamlivé. A to je pre mňa neprípustné. Ja hovorím, že za týmto referendom je niečo, čo sa dá nazvať „morálna panika“.

Prečo iniciátori referenda strašia spoločnosť ničím, čo nie je tak, ako to hovoria? Na ich stránke sa hovorí, že na Západe zaniká sloboda prejavu a ľudia, ktorí šíria svoje náboženské presvedčenie o homosexualite, sú trestaní a väznení. To nie je pravda. Ide o troch kazateľov, ktorí síce boli obvinení, ale neboli ani odsúdení, ani uväznení. Takže sa tu zbytočne nafukuje niečo, čo nie je pravdou. Ľudia sa strašia tým, že už ani nebudú môcť povedať, že homosexualita je hriech, lebo ich za to odsúdia a uväznia. Ale veď to tak vôbec nie je.

R. Vašečka: Argumenty, ktoré používa Aliancia, sú ich argumenty a nebudem ich posudzovať. Ja hovorím len jedno – zastavme sa v prijímaní všetkého, čo sa sem valí pod rúškom liberalizmu. Ja osobne v tomto nevsádzam na západnú Európu, ale skôr na hodnoty, ktoré ešte platia v jej východnej časti, teda aj na Slovensku. Ja osobne, aj ako politik, oveľa viac pracujem na tom, že prednášam o krásnej rodine a manželstve, o vzájomnej láske aj o sexualite, ako

na tom, že bojujem za referendum. Ale referendum tu je a je to dobrý a legitímny prostriedok, ktorým môžeme jasne povedať, čo je prirodzené a čo chceme.

Ak dovolíte, už vás zastavím, lebo ideme príliš do šírky a myslím si, že to podstatné na obhajobu svojich stanovísk ste povedali. Ak som to dobre pochopil, v názore na prvú otázku sa zhodujete, len pán Prostredník si myslí, že k nej netreba referendum a treba nechať slobodu rozhodovania iným a vy si myslíte, že referendum treba.

Druhá otázka je: Súhlasíte s tým, aby párom alebo skupine osôb rovnakého pohlavia nebolo umožnené osvojenie (adopcia) detí a ich následná výchova?

R. Vašečka: Čítal som, že keď mal Elton John 65 rokov a žil so svojim 50-ročným partnerom, adoptovali si dvojročné dievčatko. A čítal som reakciu na to, približne takúto (bola tam fotografia týchto dvoch pánov aj s dievčatkom): „Ja tam vidím dvoch egoistických starcov, ktorí začali ničiť život dvojročnému dievčatku.“ Zdalo sa mi to dosť radikálne, ale čítal som ďalej. Píše sa tam, že samotná príroda dáva hranice a obmedzenia. Aj pôrodnosť žien je obmedzená vekom, lebo staršie by sa už nevedeli o dieťa postarať. Tam nejde o to, aby sa opusteným alebo inak postihnutým deťom pomohlo, ale jednoducho o to, že z tohto vzťahu nemôže dieťa – nový život – vzniknúť. Takže riešime problém dvoch dospelých ľudí a nie problém dieťaťa. Aj neplodné páry riešia svoj problém adopciou. Ale to riešia svoj zdravotný stav, nie neprirodený vzťah. A dieťa vychováva muž a žena, adoptívny otec a mama. Tak je to zakotvené aj v našej legislatíve a treba to potvrdiť, aby sa to nezmenilo.

O. Prostredník: Adopcia je vždy náhradné riešenie. A zväčša sa týka opustených detí, o ktoré biologickí rodičia nemajú záujem, ale môže to byť aj úmrtie rodičov a všeličo iné. Na adopciu sú prísne pravidlá a postupy. Adopcia sa vždy posudzuje z prípadu na prí-

pad. Ani heterosexuálni manželia si nemôžu od úradov vynútiť dieťa.

Ale hovoríme o adopcii detí osobami rovnakého pohlavia.

O. Prostredník: Samotný fakt, že ide o heterosexuálny pár, nedáva tomuto páru právo na automatickú adopciu. Na tom sa zhodneme. A pokiaľ ide o páry rovnakého pohlavia – na túto otázku odpovedám tak, ako na prvú – nechcem to riešiť v referende. Je to veľmi špecifický problém. Len v skratke poviem – ak je dieťa bez biologických rodičov a mal by som sa rozhodnúť, či ho dať do detského domova alebo páru rovnakého pohlavia, asi by som dal prednosť tomu druhému riešeniu; ale muselo by to byť za veľmi prísnych podmienok.

Nebolo by také dieťa diskriminované, že nie je vychovávané vo vzťahu ON/ONA?

O. Prostredník: Ale ak nastane takáto situácia, je dieťa bez biologických rodičov dvoch pohlaví. K tejto problematike existuje množstvo výskumov, ktoré si protirečia; sú psychológovia, ktorí hovoria, že pre dieťa nie je problém, ak vyrastá v homosexuálnom zväzku tých, čo si ho adoptovali.

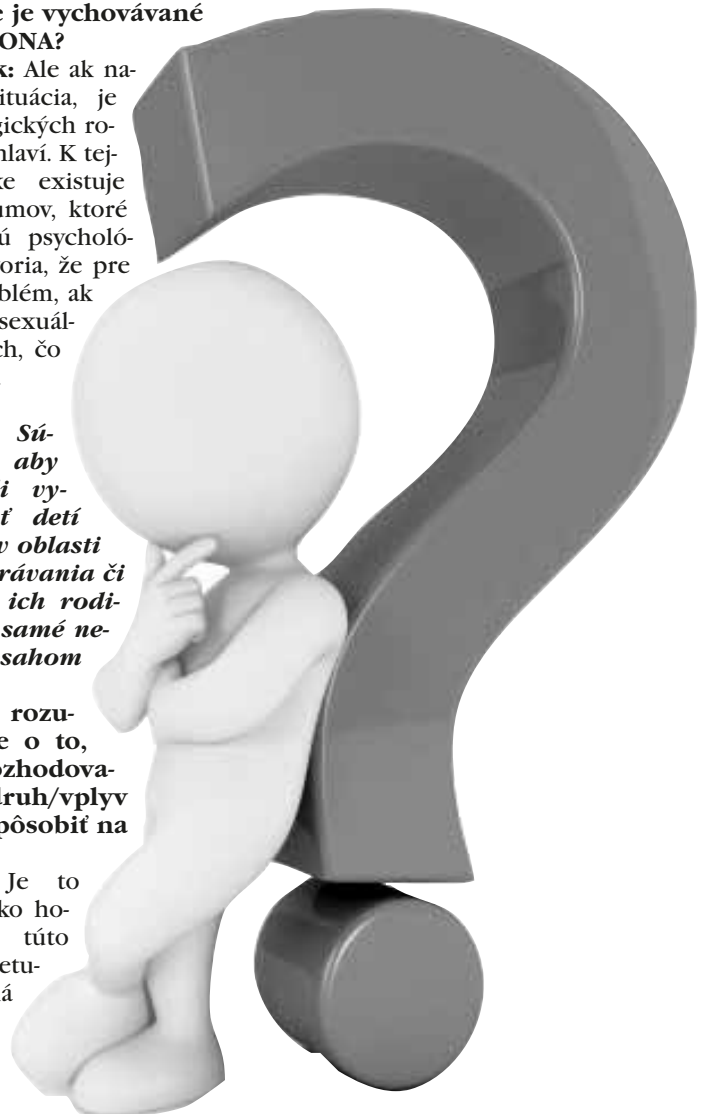
Tretia otázka: Súhlasíte s tým, aby školy nemohli vyžadovať účasť detí na vyučovaní v oblasti sexuálneho správania či eutanázie, ak ich rodičia alebo deti samé nesúhlasia s obsahom vyučovania?

Ak jej dobre rozumiem, tak ide o to, aby rodičia rozhodovali o tom, aký druh/vplyv školy dovoľia pôsobiť na svoje deti...

R. Vašečka: Je to približne tak, ako hovoríte. Mnohí túto otázku interpretujú tak, že sa má rozhodnúť, či na školách má alebo nemá byť

sexuálna výchova a výuka o eutanázii. Otázka je o tom, aby rodičia neboli nútení posielat svoje deti na taký druh vyučovania, s ktorým nesúhlasia. Nevieť si predstaviť, ako by sa ľudia postavili k tomu, aby, povedzme, ich deti chodili povinne na náboženstvo, keď si to nepravujú. Ide o to, aby ľudia mali možnosť výhrady vo svedomí voči obsahu a povinnému zúčastňovaniu sa na takomto vyučovaní. Moja odpoveď bude aj v tomto prípade „áno“.

O. Prostredník: pre mňa je táto otázka problematická v tom, že vytvára predstavu, že sexuálna výchova je len vec vkusu a postoja. Sexualita je prirodzená a sexuálne správanie je akási exaktná oblasť, ktorá má svoje zákonitosti a ja naozaj nerozumiem tomu, prečo má niekto problém s tým, keď sa o týchto veciach v škole hovorí.

Evanjelická aliancia v SR

www.easr.sk
10. januára 2015

VEREJNÉ STANOVISKO K VYHLÁSENÉMU REFERENDU VO FEBRUÁRI 2015

Rada EA v SR s porozumením vníma rozširujúce sa obavy o inštitút manželstva v našej spoločnosti a na druhej strane rozumie aj dôvodom proti uskutočneniu referenda tak ako je vyhlásené. Preto ponecháva na zvážení svojich členov, aby sa na základe svojho úsudku a poctivom posúdení argumentov sami rozhodli o svojej účasti a hlasovaní.

Ing. Ondrej Garaj - predseda
Lubomír Badiar - tajomník

Je známe, že z náboženských dôvodov mnohí tabuizujú otázky sexualit, a tým uvádzajú svoje deti do problémov. Neznalosť v tejto oblasti je skôr nevýhoda ako výhoda. Deti sú tak či tak konfrontovaní s okolím, s prostredím mimo rodiny a tam sú potom neraz stratené. Preto si myslím, že je nezodpovedné, aby spoločnosť dovolila mať takúto opciu. Sexuálna výchova je súčasť poznania tak ako matematika, prírodné vedy a ďalšie.

R. Vašečka: Katolícka cirkev považuje sexuálnu výchovu za veľmi potrebnú. Ja osobne som učiteľ

a nevyhýbal som sa týmto témam počas svojho 15-ročného pôsobenia na škole. Veľmi rád o tejto téme hovorím a vyučujem, lebo je to krásna a dôležitá téma. Nesúhlasím s pánom Prostredníkom v tom, že by spoločnosť bola povinná postarať sa o výchovu mojich detí v tejto oblasti. Toto nie je ako matematika či fyzika. Je to trochu z iného súdka a spoločnosť sa do toho, ako v tejto oblasti vychovávam svoje deti, nemá čo starať. A už vôbec nie nútiť ma k tomu.

O. Prostredník: To znamená, že ste proti povinnej školskej dochádzke? Považujem za nebezpečný signál to, že mnohí ľudia prestávajú dôverovať verejnému školstvu a snažia sa vzdelávať svoje deti len doma.

R. Vašečka: Z veľkej časti s nimi súhlasím. Ja neverím tomu, že spoločnosť – štát – má k dieťaťu lepší vzťah, ako jeho rodičia. Len vtedy, ak nastane nejaký konkrétny patologický prípad, má štát suplovať to, čo je zanedbané. Ale štát nemôže vnučovať každému druh a obsah vzdelania. Ak mi niekto chce nanútiť, že moja dcéra sa v dvanástich rokoch musí učiť, ako použiť kondóm, tak to jednoducho odmietam a nesúhlasím s tým, aby niečo takéto absolvovala. V liste Rimanom sa hovorí, že máme byť „múdri v dobrom a neskúsení v zlom“. Ja si prajem, aby boli moje deti v zlých veciach neskúsené – a to neznamená, že by mali byť naivné alebo hlúpe. Okrem toho, veľká časť aj zo sexuálnej výchovy sa predsa vyučuje, alebo môže vyučovať v iných predmetoch, kde je to prirodzené. Ale nútiť ma do toho nemôže nikto.

Aby som bol praktický – nechať to ako voliteľné predmety?

R. Vašečka: Presne o tom je tá otázka – nechajte rodičov, aby si

mohli zvoliť, čo je v tejto oblasti prospešné ich dieťaťu.

Zhrňme na záver v skratke vaše stanoviská.

O. Prostredník: Kladiem si otázku, či je takéto referendum potrebné a či tie otázky riešia to, čo riešiť chcú – teda ochranu rodiny. Zopakujem, čo som povedal: Rodinu ohrozujú iné veci a problémy a myslím si, že kresťanský postoj, ktorý by sme mali zaujať v otázke ochrany rodiny, je aj v tom, že si cirkvi priznajú svoj diel zodpovednosti za krízu rodiny. To považujem za prínos kresťanov v prospech tejto spoločnosti. Aby sme my, kresťania, vedeli hovoriť o tom, čo sme my našou výchovnou prácou, našou zvesťou zanedbali, a aby sme sa zamysleli, čo budeme robiť preto, aby sa inštitút rodiny nestratil. Keby sme sa venovali alkoholizmu, príčinám nevery, násilia a podobne, tak by sme spoločnosti urobili oveľa väčšiu službu pre ochranu rodiny, ako to, že pôjdeme na referendum. Ja si myslím, že týmto referendom iba posilňujeme diskrimináciu inak orientovaných ľudí v spoločnosti, namiesto toho, aby sme ich ako kresťania chránili a zastávali sa ich dôstojnosti. Toto len podnieti rozpory a podporí extrémny z obidvoch strán.

R. Vašečka: Áno, budme kritickí dovnútra cirkvi. Aj ja som v rámci katolíckej cirkvi dostatočne kritický, ale na druhej strane – dôverujem cirkvi. A myslím tým Boží ľud ako celok, nie nejakých cirkevných hodnostárov. Aj katolícki, ale ak som dobre zachytil, aj evanjelickí biskupi vyzvali ľudí k účasti na referende a pre mňa je to dostatočne silný signál, aby sme sa na referende zúčastnili. Je škoda, že sa referendu podsúvajú úmysly, ktoré nemá. ■

Ďakujeme obidvom hostom, že prijali pozvanie do diskusie o páľčivej téme. Naším cieľom nebolo nájdenie riešenia, ani sformulovanie politického konsenzu či umlčanie názoru. Naším cieľom bolo ponúknuť rôzne pohľady na problematiku. Po rokoch totality sa stále učíme viesť dialóg na všetkých úrovniach nášho spoločenského života. Vyhlásené referendum nás aj v tomto preverí. Nielen „pred“, ale najmä „po“. Občianska spoločnosť je dôležitý biblický princíp, z ktorého treba vychádzať a ku ktorému smerovať. Dúfame, že táto diskusia vám, čitateľom, priniesla podnety a námety na premýšľanie, aby ste sa mohli rozhodnúť v múdrosti Božej, čo urobiť v deň „D“. Číslo dokončujeme v čase, keď celý svet súcíti s Francúzskom a odsudzuje násilie a brutalitu, ktorá sa tam stala. Veľký nepokoj krátko po sviatkoch pokoja... Pokojná atmosféra v spoločnosti začína byť hľadaný artikel. Nie nadarmo Pán Ježiš Kristus hovorí svojim učeníkom – „Blahoslavení, ktorí pôsobia pokoj“ (Mt 5, 9).

„Nezanechám ťa, ani ťa neopustím. Takže môžeme smelo hovoriť: Pán mi je spomocníkom, nebudem sa báť. Čo mi urobí človek?(Hb 13, 5-6)

ČO ROBIŤ, AK... ...VAŠE DLHY PREVYŠUJÚ VÁŠ MAJETOK? (2. časť)

V novembrovom čísle som písala o pani Anne, jej skúsenostiach s finančnými službami, nútenom odchode z rodnej dediny do Bratislavy, nekonciacim zúfalstvom a zrážkach zo mzdy.

JANA LESŇÁKOVÁ

(Pracuje ako advokátska koncipientka v advokátskej kancelárii v Bratislave, súčasne pôsobí ako podpredsedkyňa občianskeho združenia na ochranu a pomoc spotrebiteľom v núdzi“ s predmetom činnosti: Ochrana spotrebiteľa.)

Do júna tohto roku legislatívna úprava SR umožňovala dodávateľovi finančných služieb zabezpečiť si pohľadávku dlžníka (jej návratnosť) okrem iného aj zrážkami zo mzdy. Tie sú veľmi populárnym a medzi dodávateľmi finančných služieb mimoriadne vyhľadávaným nástrojom vymožením svojej pohľadávky bez akejkolvek intervencie súdu či inej verejnoprávnej inštitúcie, ktorá by ich výšku akokoľvek okresala. Uvedené bezbrehé možnosti veriteľov značne obmedzil, niektoré dokonca vyslovene zakázal „zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zme-
ne a doplnení niektorých zákonov“. Možno hovoriť doslova o veľkej milosti a zázraku, že sa takéto pozitívne, radikálne zmeny podarilo presadiť aj na úrovni legislatívy a pretaviť do platných právnych predpisov (najmä keď si uvedomíme záujmy niektorých popredných verejných činiteľov). Otázne však je – dokedy, keďže sa intenzívne pracuje na rozsiahlych novelizáciách vybraných právnych predpisov, ktoré pravdepodobne všetky doterajšie pozitívne zmeny znegujú. Boli to práve zrážky, ktoré pani Annu a jej rodinu dostali až na samé dno finančných a ľudských možností, a to aj napriek tomu, že príjem tejto rodiny (vdaka mimoriadnemu pracovnému nasadeniu) skutočne nebol nedostatočný či minimálny. Vymáhačská spoločnosť dlhodobo profitovala z príjmu pani Anny a jej manžela, keďže na základe „Dohody o zrážkach zo mzdy“ bola drvivá väčšina ich príjmu poukazovaná práve na účet danej spoločnosti. Takýto postup by sme zrejme vedeli prijať, keby daná spoločnosť žiadala len to, na čo má aj zákonný nárok. Žiaľ, v mnohých prípadoch to tak nie je. Pani Anna svoj úver preplatila mnohonásobne. Za peniaze, ktoré si požičala, vrátila takmer 15-násobok. Pravdepodobne by vrátila ďaleko viac, keby sa svojich práv aktívne nedomáhala prostredníctvom spotrebiteľských združení.

Rada by som napísala, že príbeh pani Anny a jej rodiny sa skončil dobre, no pravdou je opak. V urputnej snahe splatiť všetky svoje pohľadávky veriteľovi oslo-

vila nebankové spoločnosti, ktoré prostredníctvom svojich lákavých reklám vábili spotrebiteľov, aby si zobrali stále ďalší úver. Reklám, ktoré sľubujú nemožné a ktoré sú nielen ďaleko za hranicou morálky, ale aj za hranicou zákona, keďže mnohé z nich vykazujú znaky nekalých obchodných praktík, ktoré sú priamo zo zákona zakázané (§ 7 odsek 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa), vytvárajúce ilúziu dostupnosti pre každého.

Je ľahké obviňovať pani Annu z nezodpovednosti, hlúposti, nevedomosti, keď sa rozhodla zobrať ďalší úver, s ktorého splácaním bude mať očividne ťažkosti. No je to práve veriteľ, ktorý má povinnosť priamo zo zákona skúmať bonitu – hodnotu a dôveryhodnosť ekonomického subjektu (spotrebiteľa, podnikateľa, štátu) na finančnom trhu ešte predtým, ako mu vôbec poskytne úver. Nie je však ničím výnimočným, že dodávateľ finančných služieb (nielen) túto povinnosť (neraz podľa môjho názoru vedome a cielene) opomínajú. A tak namiesto toho, aby sa pani Anna spolu so svojou rodinou tešila z výhry nad vymáhačskou spoločnosťou a veriteľom v podobe zastavených zrážok zo mzdy, čelí ďalším iným problémom, upomienkam od nového veriteľa, predžalobným výzvam a blížiacim sa exekúciám. ■

TRÁPIA AJ VÁS PRÁVNE PROBLÉMY?

Pomôžte nám upozorniť na nekalé praktiky spoločností, zavádzanie a podvody. Môže to byť práve vaša skúsenosť, ktorá bude predruhých varovaním a zároveň poučením. Publikovanie vášho príbehu či skúsenosti je možné jedine s vašim výslovným súhlasom. Nemusíte sa obávať – váš problém budeme riešiť nanajvýš diskretno a anonymne. Neváhajte a napíšte nám – buď do redakcie Dialógu, alebo priamo na e-mail nášho občianskeho združenia:

spotrebiteľvnudzi@gmail.com.

„Človek dvadsiateho storočia stratil zmysluplný svet a Ja, ktoré žije z významov duchovného centra.“ (Tillich, 2004, s. 93)

TILLICH – EXISTENCIÁLNY ROZMER BYTIA ČLOVEKA

ROMAN KRÁLIK

Nemecko-amerického mysliteľa Paula Tillicha (1886–1965) charakterizuje množstvo rozporov. Pre filozofov je príliš „teologický“ a pre teológov príliš „filozofický“ až ateistický.

Tillich obdivoval neskorú Schellingovu filozofiu, ktorej obdobie datujeme od roku 1806. Je oslovený Schellingovými dielami „*Filozofické bádanie o podstate ľudskej slobody*“ (1809) a „*Filozofia mytológie a zjavenia*“ (1827). V týchto spisoch Schelling kladie dôraz na mystiku, vôľu a slobodu človeka. Ďalšou Tillichovou inšpiráciou bol Kierkegaard, ktorý kritizoval buržoáznú spoločnosť, písal o existencii človeka, reálnom utrpení, dôraze na osobnom rozhodnutí.

Život tohto zaujímavého mysliteľa na hranici medzi teológiou a filozofiou bol významne zasiahnutý 1. svetovou vojnou, kde ako kaplán (s doktorátmi filozofie a teológie) prežil ontologický šok, keď videl množstvo mŕtvych v bitke pri Verdune. Táto životná skúsenosť ho poznamenala na celý život. Uvedomil si ľudské utrpenie, smrť, samotu človeka pred Bohom a tiež nevyhnutnosť slobodného vyjadrovania a rozhodovania.

Po ukončení 1. svetovej vojny pôsobil na univerzitách v Berlíne, Marburgu, Drážďanoch a Frankfurtu.

Medzi jeho hlavné charakteristiky vždy patrila odvaha. Tú preukázal vtedy, keď ako očitý svedok videl útok prívržencov fašistov na židovských študentov a potrestal vinníkov. Písomne sa tiež vyjadroval k politickým udalostiam a ako ľavicový intelektuál sa nechcel zmieriť s nástupom NSDAP, ktorí postupne začali získavať moc. Preto sa nemôžeme čudovať, že ako jeden z prvých nežidovských profesorov dostal výpoveď ihneď po nástupe Hitlera (1933). Po prepustení prijal ponuku priateľa, filozofa Reinholda Niebuhra a opustil Nemecko. V 47 roku svojho života a bez znalosti angličtiny odišiel do USA. Napriek tomu si o pár rokov podmaňuje študentov, intelektuálov svojou filozofickou interpretáciou, ktorá oslovuje hľadajúcich a ľudí bez náboženského pozadia. Odvahu preukázal aj tým, že nikdy neprijal americkú filozofiu 20. storočia – pragmatizmus, či teologický fundamentalizmus. Preto bol často kritizovaný, že je liberál a jeho interpretácia evanjelia je viac filozofická a psychologická. V roku 1959 sa objavil na obálke časopisu Time a dostal uznanie ako hlavný americký protestantský mysliteľ. Bol pozvaný, aby sa zúčastnil na inaugurácii prezidenta Kennedyho a bol hlavným rečníkom na

oslave štyridsiateho výročia časopisu Time, čo potvrdilo jeho status vedúceho verejného intelektuála (Barrett, 2009, s. 341).

Ako profesor filozofickej teológie prednáša na univerzitách v New Yorku, Harvarde a Chicagu. Tillich interpretuje teologicko-filozofické témy netradičným a interdisciplinárnym spôsobom, preto zaujal nielen filozofov a teológov, ale tiež religionistov, psychológov, literátov a iných. Stal sa inšpiratívnym pre tých, ktorí sa nehlásili ku kresťanstvu a chceli počuť slová nádeje. Svojimi myšlienkami Tillich provokuje a ukazuje nahotu človeka v zúfalstve, v beznádeji a zároveň zdôrazňuje: „Viera má určitý smer a konkrétny obsah. Preto kladie nárok na pravdu a požaduje odovzdanie.“ (Tillich, 2009)

Tillich sa vo svojom diele *Odvaha byť* sústreďuje na koncept úzkosti – je priam fascinovaný Kierkegaardovou interpretáciou úzkosti, ktorú prežíva človek: „Človek je nielen konečný – ako všetko stvorené, ale je si aj vedomý svojej konečnosti. A toto vedomie je „úzkosť“. V poslednom desaťročí nadobudol v Amerike pojem „anxiety“ podobný význam ako nemecké a dánske slovo Angst (úzkosť), ktoré je zas odvodené od latinského angustiae (úžina, tiesňava). Zásluhou Kierkegarda sa slovo úzkosť stalo ústredným pojmom existencializmu.“ (Tillich, 2009, s. 275).

Úzkosť a strach majú rovnaký ontologický základ. Ontologická otázka vyrastá z osamelosti. Človek navzdory tomu, že má poznanie a vedomosti, prežíva osamelosť a cíti sa vo svete stratený. Úzkosť sa líši od strachu, ktorý je vyvolaný konkrétnym predmetom; strach je napríklad báť sa niečoho, utrpenia. Strachu je možné čeliť, analyzovať ho, zistiť príčiny. Človek však musí mať odvahu vyrovať sa s akýmkoľvek objektom strachu. Strach sa dá a musí prekonať. Naproti tomu úzkosť nemá žiadny objekt, jediným objektom je hrozba sama. Úzkosť je vždy úzkosťou pred absolútnym nebytím. Úzkosť je prítomná v každom jednotlivcovi a vždy bola prítomná v dejinách. V staroveku to bola najmä ontická úzkosť, v stredoveku to bola morálna úzkosť a v dobe modernej je to úzkosť duchovná. Všetky druhy boli vždy prítomné pri jednom dominujúcom. Úzkosť je podľa Tillicha stav, v ktorom si človek uvedomuje možné nebytie – úzkosť je prežívanie možného nebytia (Tillich, 2004, s. 40).

Tillich poukazuje na dva druhy úzkosti. Prvá je spojená s teóriou pádu, symbolizovaná biblickým pádom Adama a Evy. Druhá vyplýva z úzkosti pádu – je to úzkosť (guilt), ktorej extrémnym bodom je zúfalstvo (despair). Toto zúfalstvo je opísané v Kierkegaardovom diele „Choroba na smrť“ (Tillich, 1968, s. 463).

Človek si vo svojom živote uvedomuje nebytie – svoju konečnosť. Prežíva úzkosť pred osudom a smrťou. V úzkosti prežíva prázdnotu, nezmyselnosť života a nenachádza dôvody, prečo žiť. Človek je sklamaný zo svojich blízkych, rodiny. Nedokáže naplniť svoje predstavy a plány. Svoje pôsobenie na zemi hodnotí ako márnosť. Navyše človek prežíva úzkosť pred vinou a zatratením. Obáva sa, že v živote nežil dostatočne dobre a obviňuje sa. Môžeme si položiť otázku – PREČO je to tak? Prečo je dnes človek taký nešťastný a nespojkný? Prečo nevidí svetlú budúcnosť osobného

Man is able to decide for or against reason, he is able to create beyond reason or to destroy below reason.

Paul Tillich

meetville.com

Wine is like the incarnation--it is both divine and human.

Paul Tillich

meetville.com

There is no love which does not become help.

Paul Tillich

meetville.com

Decision is a risk rooted in the courage of being free.

Paul Tillich

meetville.com

života, sveta? Tillich ponúka odpoveď, ktorá stojí za zamyslenie: strata (vedomia, vážnosti) Boha, ktorá začala filozofmi už v 19. storočí: „Feuerbach odinterpretovateľ Boha odkazom na neutíchajúcu túžbu ľudského srdca; Marx odinterpretoval Boha ako ideologický pokus pozdvihnúť sa nad danú skutočnosť; Nietzsche ako oslabením vôle k životu. Výsledkom je prehlásenie „Boh je mŕtvý“ a s ním aj celý systém hodnôt a významov, v ktorých človek doposiaľ žil“ (Tillich, 2004, s. 95). Človek prestal vnímať Boha ako súčasť života, vlastnej existencie. Boh sa stal niečím vzdialeným, nepotrebným, niekým, koho musíme vytesniť z vedomia a svedomia. Výsledky môžeme vidieť dodnes – človek sa stal závislým na svojich túžbach, vedomostiach a vlastných ideáloch, ktoré nie sú a ani nemôžu byť naplnené. Cirkev sklamala, prispôsobila sa politikom a stala sa ich súčasťou.¹ Tillich si to uvedomoval a bol sklamaný. Výsledok tohto myslenia a presvedčenia nechal na seba dlho čakať: dve svetové vojny, množstvo lokálnych konfliktov, trvajúcich až do dnešných dní. Tillich sa v reakcii na to obrátil k existencialistickým témam a dôrazom: vzťah jednotlivca k Bohu, utrpenie človeka, úzkosť, zúfalstvo, pravda, subjektivita, osamelosť a ďalšie. Vnímali existencializmus ako protest voči spoločnosti.

Hlavný prínos Tillicha vyzdvihol profesor Harvardskej univerzity: Základná existenciálna otázka súvisí so základnou otázkou individuálneho zmyslu a cieľa existencie, z ktorej bol odstránený Boh ako zdroj zmyslu, cieľa a poriadku. Formulované inak: Existuje alternatíva k chaosu a zúfalstvu? A pokiaľ áno, ako ju človek, ktorý má vôľu veriť, môže nájsť? (Gomez, In: Tillich, 2004, 130). Tillich vo svojom diele dáva na túto otázku odpoveď: Človek si musí uvedomiť, že žije v odcudzení (Tillichov symbol pre hriech), potrebuje nájsť odvahu byť a stať sa novým bytím. ■

1. To bol dôvod prečo Tillich Kierkegaardovu kritiku cirkvi videl radikálnejšiu ako u Nietzscheho a Marxa. Tillich, 1968, s. 459. Viacej o úzkosti u Tillicha: Králik, R. Paul Tillich. In: Päť mysliteľov. Ljubljana 2014, s. 25-27.

Zoznam použitej literatúry:

- Barrett, L. (2012). *Paul Tillich: An Ambivalent Appropriation*. In: *Kierkegaard's Influence on Theology: German Protestant Theology*. Ed. Stewart, J. Copenhagen: Ashgate Publishing, s. 335-376.
- Králik, R. et al. (2014). *Päť mysliteľov*. CERFSK, KUD Apokalipsa, Ljubljana.
- Tillich, P. (2009). *Systematická teológia*. Liptovský Mikuláš, Transcius.
- Tillich, P. (1968). „Kierkegaard's Existential Theology.“ In: *A History of Christian Thought*. 2nd edition, rev. and ed. Carl E. Braaten. London: SCM Press 1968. *Prednášky z Union Theological Seminary*, pp. 458-475.
- Tillich, P. (2004). *Odvaha byť*. Brno: CDK.
- Tillich, P. (1966). *On the Boundary: An Autobiographical Sketch*. New York, Scribener's.

Doc. ThDr. PaedDr. ROMAN KRÁLIK, ThD.
je pedagógom na FF UKF v Nitre.

„V posledný, veľký den svátku Ježiš vstal a zvolal: „Žízni-li kdo, ať přijde ke mně a pije. Kdo věří ve mne, jak praví Písmo, řeky živé vody poplynou z jeho nitra. To řekl o Duchu, kterého měli přijmout ti, kteří v něho uvěřili; dosud totiž Duch Svätý nebyl dán, protože Ježiš ještě nebyl oslaven.“ Jn 7, 37–39

VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ PRAMEN

JIŘÍ DOHNAL

(Kazateľ-misionár, pôsobí v zbere letničnej evanjelíkálnej cirkvi v Rovinji (Chrvátsko), ktorý založil.)

Ježiš k sobě zve všechny, kdo žízni. Kdo jsou ti „žízniví“? Z textu je jasné, že ti, kdo v něho nevěří. Proto taky žízni. Jsou taky hladoví? Jistě že jsou. Je zde řeč o duchovní žízni a hladu člověka, který nevěří v Ježíše. A po čem to tito nevěřící žízni? Můžete vyjmenovat takřka všechny duchovní komodity – spravedlnost, lásku, význam, smysl, bezpečí, uznání, odpuštění, vysobození...

Ježiš potom říká, že s těmi, „kdo uvěří v něho“, se stane něco velmi radikálního. A sice, že „z jeho nitra poplynou řeky živé vody!“ Předtím byla v nitru žízeň a hlad, teď tam vyrazil pramen. A kdyby jen jedné řeky, ale písmo zde používá množné číslo, tedy „řeky“.

Cíli podle těchto Ježíšových slov poznáme věřícího podle toho, že má v sobě pramen živých řek. Že tudíž už neběhá od pramene k prameni, nýbrž se sám stal pramenem živé vody. **Kdo běhá od pramene k prameni, ten v Ježíše ve skutečnosti nevěří!**

Tady máme ještě jeden text, který se týká našeho tématu. Ježiš je u Jákovy studny se Samařskou ženou, která je prototypem žízňových a hladových lidí bez živé víry v Ježíše. Její neúspěšné pokusy uhasit žízeň po lásce ji zavedly až na okraj společnosti. Jedného dne jde k „vnějšímu prameni“ navázat vody a setká se tam s Ježíšem.

Pomínu celý jejich rozhovor a zmíním jen 2 verše: „Ježiš jí odpověděl: „Každý, kdo pije z této vody, bude opět žízni. Kdo by se však napil z vody, kterou mu dám já, nebude nikdy žízni, ale voda, kterou mu dám, se v něm stane pramenem vody, tryskající k věčnému životu.“ Jn 4, 13–14

Když Ježiš říká „z této vody“, figurativně to vztahuje na všechny pozemské, lidské prameny a studny

- zdroje uspokojení a prohlašuje o nich, že nedokážou člověka trvale a dokonale uspokojit, proto „budou opět žízniť.“ A dále říká, že po vodě, kterou on dá člověku, „nebude žízniť nikdy“, a dokonce: „se v něm stane pramenem vody, tryskající k věčnému životu.“

Opět stejná věc: věřící se pozná podle toho, že má v sobě pramen živé vody, který prýští k věčnému životu. Pokud je člověk závislý na vnějších pramenech, od kterých čeká, že ho uspokojí, pak s jeho vírou není něco zásadně v pořádku.

Žijeme v postmoderní době, která je charakteristická tím, že lidé běhají za zážitky, za atmosférou, za pocity. Zatímco 20. století bylo dobou informací a lidé běhali za tím, aby se něco dozvěděli, něco se naučili, poznali, přečetli si něco moudrého, chytrého, vědeckého, ve 21. století se vše točí kolem prožitků, pocitů a atmosféry.

20. století bylo stoletím vyzdvihující vzdělání, ve 21. století je zábava vyzdvihována na sám život. Ve 20. století chtěli lidé vědět, kdežto ve 21. století lidé chtějí zažít, cítit, zakusit. To, že se západní civilizace ubírá právě tímto směrem, má samozřejmě svoji duchovní logiku.

Církev jako taková v historii nejčastěji selhávala v tom, že nerozpoznala trendy a tenze své doby. Velká část církve byla spíše otočena sama do sebe, zabývala se církevníčením a proto ztrácela svoji důvěryhodnost, neboť nerozuměla světu kolem sebe. Nabízela zboží, které nikdo nechťel, odpovídala na otázky, které už dávno nikdo nekladl, oslavovala Boha písněmi, které byly spíše hudební fosilie, než autentické vyjádření živého vztahu s Bohem současného člověka. Až na několik probuzení, spíše svět ovlivňoval církve než církve svět.

Dnes to není jiné – existují tenze a trendy, které **působí na** církve a chtějí proniknout **do** církve, aby církve zbavily důvěryhodnosti a připravily ji o duchovní sílu a vliv na společnost.

Abych byl konkrétní – existují tenze a trendy, které **působí na** tebe a chtějí proniknout **do** tebe, abys ztratil důvěryhodnost a účinnost jako křesťan.

Honba za zážitky, atmosférou a pocity proniká i do církve. Dnes je běžné, že věřící žijí od bohoslužby k bohoslužbě. Když přijede nějaký boží služebník a když je známý jako „kvalitní značka“, lidé běží na konferenci, seminář, protože „něco zažijí“, něco „pocítí“. Když je výzva, jdou každé dopředu, boží služebník se za ně pomodlí, oni spadnou na zem, třeba i několikrát. Léta běží a ti stejní lidé pořád chodí dopředu na stejné výzvy, padají, třesou se, smějí se... a dál pokračují ve svém neproměněném životě. Někteří mění sbory podle toho, kde se více padá a skáče. A jediný efekt, který to na ně má, jsou mozole na zádech.

Nechťel bych, abyste mě špatně pochopili. Já nemluví proti božím služebníkům, nejsem proti seminářům, konferencím, padání pod Boží mocí, smíchu, který působí Duch svatý. Ani proti emocím a zážitkům. Ve skutečnosti, není-li náš vztah k Bohu emocionální a plný zážitků s ním, pak s ním žádný vztah nemáme. Pouze o Bohu víme. To, co je špatně, je, když věřící žijí pro zážitky a pocity. Když běhají od jednoho vnějšího pramene k druhému, pijí a opět jsou žizniví. Po nějakém čase jim to splyne a začnou považovat pocity, zážitky a atmosféru za synonymum Boží přítomnosti a stanou se „experty“ na Boží přítomnost. Pak vynáší soudy jako: „Tam je Bůh, tam není“, „dneska tam byl Bůh“ nebo „Bůh odešel“. A to je velmi nebezpečný sebeklam, protože **pocity a prožitky jedné nenasyčené a žiznivě lidské bytosti se stávají měřítkem Boží přítomnosti.**

Podle toho by si musel Josef v egyptském vězení myslet, že je v pekle, a Jan Křtitel, když ho vedli na popravu, by si podle podle pocitů asi musel říct, že je Bůh za sedmero horami a sedmero řekami. Přestože stál hned vedle něj!

A co Štěpán či Pavel, když byli kamenováni? Jaký to asi byl duchovní zážitek? Co by si asi mysleli, kdyby neměli pramen živé vody v sobě? A co Petr a Silas, když dostali výprask a skončili v hladomorně? Myslíte si, že by zpívali duet, kdyby neměli pramen v sobě?

ZO SVETA

Zo zahraničných zdrojov vybral a preložil
JOSÉ CALVO

Manželstvo na každom rohu

V poslednom období sa tematika manželstva dostáva do stredobodu pozornosti nielen cirkvi, ale aj spoločnosti. Štyria celosvetovo známi kazatelia a ich manželky nezávisle od seba vydali knihy, venujúce sa biblickému pohľadu na manželstvo. Jednou z nich je *Manželstvo* (The Meaning of Marriage) Tima a Kathy Keller. Porovnávajú súčasné pohľady a očakávania ľudí s pôvodným Božím zámerom s manželstvom, a tým aj kľúčom na šťastné a kristolocentrické manželstvo. Ďalšou novou knihou na trhu je *Ty a ja navždy* a *Manželstvo vo svetle večnosti* od Francisa a Lisy Chan. Elektronická forma je na stiahnutie zadarmo, ale 100 percentný výťažok z predaných kníh pôjde na pomoc africkým ženám, živiacim sa prostitúciou. Lisa a Chan svoje 20. výročie strávili službou v tomto africkom centre.

Iní známi autori, Rob a Kristen Bell, chystajú vydanie knihy *Zimzum lásky: Nový spôsob chápania manželstva*, v ktorej odkrývajú príjemné aj nepríjemné stránky svojho manželského príbehu. Poslednou z dielne Craiga a Amy Groeschel je kniha *Od tohto dňa* (From this day forward). V nej autori osvetľujú päť základov, na ktorých stojí pekné manželstvo: hľadanie Boha, spravodlivý zápas, zábava, zachovanie čistoty a výdrž.

Arabský svet

Prenasledovanie kresťanov je niečo, s čím sa my už nestretávame, ale arabské krajiny zažívajú novú vlnu takéhoto násillia. Arabský štát (ISIS) začal predávať ženy a deti (väčšinou kresťanov) do otroctva, aby financoval svoju vojnu. **Viac info:** <http://rt.com/news/202071-isis-slaves-girls-prices/>

Pápež František I.

zvolal Konferenciu o manželstve a rodine (17.-19. 11. 2014). Pozvanie prijali aj významné evanjelikálne osobnosti USA: pastor Rick Warren, profesor etiky Russell Moore a biskup Anglikánskej cirkvi N. T. Wright, aby predstavili protestantskú, resp. evanjelikálnu víziu manželstva. Podľa Warrena je potrebné, aby si „všetci ctili manželstvo“. Moor zdôraznil, že „manželstvo a rodina je otázka všeobecnej závažnosti, nielen teologickej alebo ekleziologickej, keďže manželstvo je vložené do poriadku stvorenstva“ – preto je spoločné pre evanjelikálov aj katolíkov. Evanjelikáli vyzvali Vatikán, aby sa viac zasadil v prospech manželstva s ohľadom na rast rozvodovosti, problém pornografie a fenomén kohabitácie. Viac na: www.christianitytoday.com

Zobuď úžas

Chválový tím zboru **Elevation** v Severnej Karolíne vydal v decembri nový album s názvom *Zobuď úžas* (Wake up the Wonder). Chválovú skupinu tvorí tím mladých ľudí, ktorí sa snažia vytvárať kvalitnú hudbu na oslavu Boha, ktorá sa zároveň páči ich generácii. Uvidíme, kedy ich piesne dorazia na Slovensko.

Exodus: Gods and Kings

Počas Vianoc sa uskutočnila oficiálna slovenská premiéra filmu *Exodus: Bohovia a králi* od reži-

Jak na tom jsi ty, čo se týče vnútorného pramene, poznáš podľa toho, jak reaguješ, když ti je těžko, když máš pocit, že je všechno a všichni proti tobě. Když tě někdo zraní, urazí, přehlídne, pohrdne tebou, vysměje se ti, obviní tě. Nebo když nedostaneš, po čem jsi toužil. Nebo když máš na něco právo a někdo ti ho upře. Nebo prostě když se dostaneš v životě do situace, kdy všechna světla zhasnou.

Pokud pečuješ a rozvíjíš pramen v sobě, pak se v takových situacích setkáš se svým Pánem a sblížíš se s Ním jako nikdy předtím. Nikdo a nic ti nedokáže takovou blízkost zprostředkovat. A ta živá voda z tvého nitra – ten vnitřní pramen v tobě – odplaví jako řeka všechno to, co tě chtělo pohlit. Protože ten, který je v tobě, je mocnější, než ten, který je ve světě. Ten pramen v tobě je Svatý Duch. Sama Ježíšova přítomnost.

Nerozvíjej závislost na vnějších pramenech, na službě velkých lidí, na kvalitních duchovních značkách, na zážitcích, na pocitech a atmosférách. Rozvíjej závislost na tom vnitřním pramenu – to je tvoje osobní obecenství s Pánem. Buď závislý na Ježíši, který je v Duchu Svatém v tobě a ne na Ježíši, který je tam a odne. Je to nebezpečné, protože budeš (ne můžeš) být velmi snadno sveden. Nastávají poslední časy lidstva, a o těch časech Ježíš řekl: „*Budou vám říkat: Hle, tady je Kristus, támhle je, je v pustině, je v úkrytech... nevěřte!!!*“ (Mt 24)

Pečuj a rozvíjej ten pramen v tobě – vztah s tím, který je v tobě – to je tvoje svatyně svatých. Nauč se být s Bohem a samotě.

Jak můžeš rozvíjet svůj osobní vztah s Bohem? Jak se rozvíjí vztah? Když se chceš lépe poznat s nějakou osobou, napr. s dívkou, co uděláš? Budeš se ptát lidí, kteří ji znají, jaká je? ANO! Ale bude ti to stačit? Budeš mít snad pak pocit, že ji už velmi dobře znáš? NE! Musíš ji poznat sám osobně! Budeš se s ní snažit strávit co nejvíce času a to někde, kde s ní budeš sám, kde vás nic a nikdo nebude rušit! Nějaké věci, které pro tebe byly do té doby důležité, teď odsuneš, abys měl víc času pro ni. A vůbec to pro tebe nebude těžké ani složité. Dále – budeš se ptát lidí, co ji dobře znají, co si myslí o tom a o onom, jaké má plány, co má ráda a co ne? ANO! Ale bude ti to stačit na to, abys mohl říct – já ji znám už velmi dobře a rozumím ji? NE! Ty se ji musíš zeptat osobně a musíš to slyšet přímo od ní, ne od lidí.

Pokud chceš rozvíjet osobní vztah s Ježíšem, musíš některé věci odsunout, abys měl víc času na Něj a mohl s ním trávit víc času o samotě, kde budete jen vy dva a nikdo a nic vás nebude rušit.

Moje rada je: méně čti knihy o Bohu a více čti Boží knihu – Bibli. Protože knihy o Bohu napsali lidé o Něm, ale Bibli napsal On o sobě. Knihy o Bohu jsou užitečné asi jako svědectví lidí, kteří znají dívku, o které se zajímáš. Ale ty se potřebuješ obrátit k Bohu samotnému, pokud chceš poznat Boha samotného a ne jen poslouchat lidi, kteří Ho znají. A nečti Bibli jako kuchařku, aby sis vybíral oblíbené recepty na jídla, které máš rád a ty, které ti nechutnají, necháš být. Bible není švédský stůl a verše jednohubky. Taky v Bibli nehledej „techniky“ pomoci, kterými bys dosáhl požehnání. Nesnaž se v Bibli najít principy, pomocí kterých dosáhneš úspěchu. Nezneužívej Bibli pro svůj osobní prospěch. Nejde tu o tebe, ale o Boha. Bůh tu není pro nás, ale my jsme tu pro Něho. Člověk, kterému jde o to, aby mu bylo s Bohem dobře, je spíše nevěstkou než nevěstou. Tě totiž jde o to, aby Bohu bylo dobře s ní. Mnoho lidí dnes vyhledává – a ne jen v Bibli – pouze to, co jim vyhovuje. Ale jak můžeš člověče vědět, že to, co ti vyhovuje, je i to, co potřebuješ?

Proto Bibli nejen čti, ale i studuj a studuj ji celou. A vždy v ní hledej 3 věci: - jaký je Bůh - jaký jsem já - co mám dělat

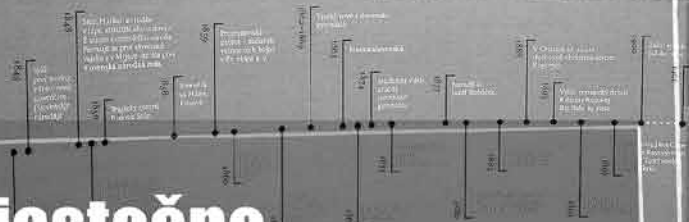
A pokud čemukoli nerozumíš, zapiš si to a zeptej se zkušenějších. Rozhodně to jen tak nepřejdi. Pokud budeš rozvíjet pramen v sobě, pak i kdyby padali trakaře, tvůj život se nerozpadne. I kdybys skončil ve vězení jako Josef, vyjdeš s ještě měkčím srdcem a odpustíš všem, kteří tě tam dostali. I kdybys skončil pod hromadou kamení jako Štěpán nebo Pavel, i kdyby nějaký „tvůj Saul“ po tobě bezdůvodně házel kopí, tvou blízkost s Pánem to nenaruší, ale naopak prohloubí. Tvůj vztah s Ježíšem se stane nezničitelným, a i kdybys umřel, budeš žít. ■

nické a rodové súradnice

Kľúčovými obdobiami slovenského národného hnutia sú rokovacie Slovenskej národnej identity. Bolo to obdobie kultúrnych aktivít, holandskej národnej rady, do

Jozef Miloslav Hurban
Ludovít Velislav Štúr

V čiastočne rekonštruovanom Domove bielych hláv v Starej Turej už funguje:

Múzeum sestier Royových (exkurzie a prednášky pre školy, organizované skupiny, jednotlivcov)

Hudobno-dramatický krúžok (výučba spevu, hry na klavír, nácvik detského spevokolu, organizovanie koncertov a muzikálov)

Klub dobrej zvesti (biblické vyučovanie, spev a hry pre deti)

Štúdium knihy Genezis (biblické vyučovanie pre širokú verejnosť)

Modlitby za mesto a misiu (modlitebné reťaze a pravidelné stretávanie modlitebníkov)

Klub abstinentov (stretnutia a vzájomná podpora ľudí po ambulatnej a ústavnej liečbe)

Požičiavanie zdravotníckych pomôcok (poradenstvo, výdaj, skladovanie, opravy a dezinfekcia zdravotníckych pomôcok)

Všetky aktivity môže čoskoro prerušiť tento kotol... už doslúžil

Prosíme, pomôžte nám pri kúpe nového.

séra Ridleyho Scotta (Gladiátor, Blade Runner). Film opisuje boj medzi bratmi Mojžišom a Ramzesom ako epický príbeh s náboženským podtónom. Ešte pred svojou premiérou sa stal, ako mnohé filmy s biblickou tematikou, zdrojom veľkej kontroverzie. Trailer si môžete pozrieť na: www.youtube.be/be/te-8YsulfxVI.

Pochováva veda Boha?

Vzťah vedy a Biblie zaujíma ľudí nielen v cirkvi, ale aj v spoločnosti. V aule UMB v Banskej Bystrici bola pred Vianocami prednáška na túto tému spojená s diskusiou. Hostom bol John Lennox, profesor matematiky na univerzite v Oxforde. Prišlo viac ako 600 účastníkov z celého Slovenska. Podľa Lennoxu sa veda a kresťanstvo vzájomne nevyklučujú, aj preto nielen v histórii, ale aj dnes jestvuje veľa špičkových vedcov, ktorí úprimne veria v živého Boha. Záznam z diskusie: www.youtube.com

Evanjelikáli v Španielsku

zakladajú nové zbory, zaznamenávajú početný nárast. Začiatkom októbra pastor Edmundo Hernandez (predtým kazateľ v Palma de Mallorca – odtiaľ prišiel José Calvo do Žiliny) založil nový zbor *Colors* v Barcelone. Ich vízia je odvodená z textu v Mt 5, 14: „*Vy ste tu, aby ste boli svetlom, aby ste ukázali Božie farby všetkým.*“ Ide o zaujímavé porozumenie textu Písma, lebo Biblia nás učí, že Boh je svetlo. Z fyzikálneho pohľadu skutočne ak svetlo prejde cez hranol, rozloží sa na farebné spektrum. Boh je svetlo, ale to svetlo vidíme v „rôznych farbách“ v závislosti na kresťanoch, ktorých stretne. V zbore sa zdôrazňuje myšlienka: ukázať svojim životom Božie farby všetkým. Výzva je široká: ukázať farbu Jeho stvorenia, nebies, Jeho produktívnej prirodzenosti, Jeho vykupiteľského diela na Golgote, Jeho lásky, milosti, nádeje pre svet... Základ zboru tvorí skupina 20-tich mladých študentov a štyri rodiny. Viac na: <https://vimeo.com/108581729> ■

XI. VIANOČNÁ SMRŤ V NARODENÍ PRE ŽIVOT

TOMÁŠ KOMRŠKA
(Autor je vodičom trolejbusu.)

Ako osemročný visím dolu hlavou v rukách staršieho brata Daniela, ktorý ma drží za nohy. Sme v peknej záhrade a asistuje nám rodinný priateľ Petr M. z Prahy, ktorý mi podáva nie celkom sladké, ale naše jablko. Ide o pokus, či budem vedieť zjesť jablko aj v tejto polohe – dolu hlavou.

Peter pokojným, tichým, vzdelaným hlasom vopred ubezpečuje prítomných, že prijatie pokrmu by malo zdarne prebehnúť, pretože vlniaci sa pohyb ústrojenstva dopraví jablčisko do žalúdka a potom ďalej, bez ohľadu na pozíciu voči gravitácii.

Pamätám si slzičky, kyslú chuť a ťažké prvé prehltnutie, ale asi to dopadlo dobre, pretože som ešte tu.

Starnem. Starým ľuďom sa vybavujú zážitky z detstva, mnohé už, akože, zabudnuté.

Cím bližšie k smrti, tým je – vraj – detstvo opäť bližšie.

„Žime pekne a zodpovedne, pretože život je veľmi krátky, ale mŕtvi budeme stráááášne dlho“ – hovorí známy herec v spote k ekofilmu.

Život a smrť – dve strany tej istej mince

Starí žijú zo spomienok na mladosť, mladí žijú zo spomienok na budúcnosť.

Prítomnosť v skutočnosti neexistuje, pretože budúcnosť sa každou sekundou prepadá do minulosti. Preto potrebujeme smrť, preto potrebujeme umieranie.

Vieme zaplatiť mincou, ktorá by mala len jednu stranu?

Život bez umierania nemá zmysel.

Pre žijúceho je umieranie nádej.

Pre umierajúceho je život nádej.

Čo je to umieranie?

Odpustiť neodpustiteľné

Objasť – dať nádej v beznádeji

Prehovoriť láskavo k hnevu

Vzdať sa

Vedieť povedať – áno

Čo je to život?

Prijať odpustenie

Spočiniť v objatí – pretaviť vkladajú nádej v život

Počuť tichý hlas lásky v človeku vedľa seba

Vďačnosť

Vedieť povedať – nie

Tak teda, ako žiť? S ochotou umierať. A ako umierať? Nuž s nádejou na život.

A s Nádejou na Život, v ktorom sa minulosť spája s budúcnosťou v skutočnej prítomnosti, ktorá trvá večne. Si myslím.

A potom môžu byť Vianoce hoci aj každý deň, pretože práve o tom sú Vianoce. Aj to si myslím.

XII. SEXI TROLEJBUS ALEBO KOĽKO STOJÍ „WOAUW“?

Reklamy popri cestách lákajú pozornosť s dôrazom na zmyselnosť. Sťahovacia firma vozí plagát s vyzliekajúcou sa slečnou s textom: „Sťahovanie s vášňou.“ Predajca áut upozorňuje na sexi línie ponúkaného modelu. Nezabudnite si zadovážiť aj sexi telefón. A sexi športovci sú spestrením nekultúrnych podujatí.

Útok na pokušenie – vzbudiť žiadostivosť s cieľom predať, je obchodný ťah.

Apel na zdravý rozum nie je v kurze, zato atak na žiadostivosť zaberá.

V prvej záhrade boli stromy a strom s jasnými pravidlami. Všetko fungovalo, až kým sa nepriplazil nápaditý obchodník so skvelou ideou a demoslubom. „V záhrade máte sexi strom – na jedenie chutný, na pohľad krásny a na poznanie vábivý.“ To im doteraz ani len nenapadlo – nemalo prečo, nemalo čím

Prídu mnohé pokušenia, ale beda tomu, cez koho prídu.

Vyzývavé sexi oblečenie, alebo neosobná čierna postava? V Saudskej Arábii istý duchovný hovoril v televíznej relácii o popieranom práve miestnych žien odhaliť svoju tvár a aj si ju nalíčiť. To všetko hovoril s upravenou manželkou po boku.

Tak, ako vnímam extrém v kultúre s priezorom len pre ženské oči, tak vnímam extrémny apel na „sexí“ v našej kultúre. Sex bol vymyslený do vzťahu dvoch bytostí, ktoré tvoria jeden celok – obraz Boha tu na zemi, muža a ženy.

Iné je mať vo svojom okolí pekné veci a ľudí, iní je mať vo svojom okolí ľudí, telá, tváre a veci, ktoré vo mne vzbudzujú žiadostivosť.

Túžiť po tom, čo patrí inému – podobne ako túžiť mať hneď to, na čo teraz nemám – ohlasuje problém.

Hovorí sa tomu strelba mimo cieľa.

Ak chcem zvädzať okolie alebo konkrétnu tretiu osobu, narúšam obraz Boha a tvorím Hada, ktorý svojím božským jazykom ľahko uvedie do ošiaľu; ten, žiaľ, končí škaredým pádom, a to najčastejšie priamo „na hubu“.

Skúsenosti mnohých to potvrdzujú, ale vlastná skúsenosť je najcennejšia – žiaľ aj najbolestivejšia.

Sexí strom bol jeden.

Dnes je množstvo sexi ponúk na každom rohu, na každom monitore.

Čo sa stane, keď si ponúkané pokušenie zadovážim? Woauw – to je niečo – zážitok, aký som nepoznal!

Potom je chvíľu ticho.

A potom sa postupne, z temnoty neistoty, začnú vynárať exekútor, sudca, psychiater, detailný pohľad na dlažbu ulice – domov bez domova.

Čím fantastičejšie woauw, tým hlbší pád do jamy bez dna. Kde-tu sa pri páde objaví záchranná sieť, ktorá je však v skutočnosti len pavučinou, ktorá pád ešte komplikuje.

A keď odolám? Ochudobním sa o emočný záblesk atómovej bomby. Peňaženka ostane plnšia, sudca bude bez práce, nemocničná posteľ zostane zaprášená, duševné zdravie bude oduševnenejšie, ostane viac času...

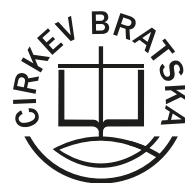
A potom sa objaví údiv zo zázraku života, ktorý účtou k sebe, účtou k vzťahom, účtou k okoliu a účtou k Bohu objaví svetlo slnka, ktoré nezabíja, ale pomáha rásť.

Pokušenie musí prísť, ale ten, kto obstoje, užije si život chrumkavejšie. To si nemyslím. To viem.

(Aj z najhlbšej jamy sa vraj dá dostať... ale o tom inokedy.)

pokračovanie v budúcom čísle

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ DECEMBER 2014

Spoločné modlitby na základe 1. listu Jána 1, 1–4 uviedol Štefan Evin.

Rada veľmi pozitívne hodnotila konštruktívny prístup všetkých účastníkov diskusie o prioritách Cirkvi bratskej, ktorá sa uskutočnila 22. 11. 2014 v Lipovskom Mikuláši. Podnety z nej spracuje a rozošle na zbory pre ďalšie pokračovanie diskusie.

Rada schválila osnovy predmetu Náboženstvo pre gymnáziá a predložila ich Ministerstvu školstva.

Rada zhodnotila spoluprácu so Slavic Gospel Association v uplynulom roku a navrhla jej konkrétnu podobu pre rok 2015.

Rada vydala internú smernicu číslo 26 o zúčtovaní finančných prostriedkov, prijatých od domácich a zahraničných darcov.

Rada rozdelila jednorazové sociálne príspevky z Evangelische Partnerhilfe.

Rada schválila správu o vizitácii kórejského zboru CB v Ziline.

zapsal: Ján Henzel

NÁDEJ A SKÚSEŇ SLOBODY

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg)

Rok 2014 bol rokom, keď sa slovenská spoločnosť pozerala na vlastný projekt 25-tich rokov pluralitnej demokracie a jeho realizáciu. Vnímame úspešný príbeh Slovenska, ktoré sa stalo súčasťou demokratickej Európy a demokratického svetového spoločenstva a vnímame aj to, ako sa veľký svetový príbeh demokratickej spolupráce demokratických krajín sveta dotkol aj nášho konkrétneho životného kontextu. Oslobodenie od lži a nenávisť a otvorenosť k pravde a láske má možnosť pocítiť a žiť každý, kto chce žiť v slobode a pravde. Klamstvá a dvojaký život doma a na verejnosti sa síce celkom nevytratili, no už to nie je vynúteným životným postojom nenormálnej normalizácie. Nečítame už len jedny noviny a nesledujeme len jedno spravodajské vysielanie. Máme v ponuke veľa názorov, veľa pohľadov a je problém si medzi nimi vybrať, pretože pravda je často komplikovaná, komplexná a jednoduché riešenia sa nám zdajú prijateľnejšie a ponúkajú sa akosi jednoducho. Elektronické médiá, knihy, tlač, moderné i starodávne médiá ponúkajú odpovede aj na otázky, ktoré si nikto nekladie.

Predsa však máme ako kresťania problém interpretovať pravdy evanjelia tak, aby boli atraktívne a zaujímavé pre širšiu verejnosť. Zdá sa, že slovenská spoločnosť sa v rozhodujúcich momentoch svojich najnovších dejín vydala na lepšiu cestu nie vďaka jasnozrivosti kresťanských lídrov, ale skôr napriek tomu, že mnohí z nich sa v dôležitých momentoch pomýlili. Kresťanské hodnoty nie sú dnes samozrejme a nie je možné o nich

Čas, ktorý plynie nezávisle od nášho vedomia a čas, ktorý sa mení na príležitosť, biblické texty definujú dvoma rôznymi pojmi – *chronos* a *kairos*. Chronológia udalostí, čas ako *chronos*, ešte nemusí nič znamenať. Okrem času, ktorý plynie nezávisle od nás, vnímame s oveľa väčšou intenzitou udalosti, ktoré sa dotýkajú nás osobne. To je náš čas *kairos*, ktorý máme k dispozícii a posunie sa až do večnosti. Naše životy a naše osobné svety sú pre nás tým, čo sa nás najviac dotýka a prináša nám cez využitý osobný postoj nádej alebo beznádej.

hovorí s ľuďmi, ktorí ich nepoznajú, bez diskusie. Dnešní ľudia akosi nerozumejú jednoduchú a skratkovitú interpretáciu vieroučných právd, ktoré už nie sú samozrejme. Aj na Slovensku sa nás však neprestáva dotýkať bieda a sociálne rozdiely, ktoré nás naplňujú neistotou. Dotýka sa nás napätie a vojnový konflikt v krajine nášho bezprostredného suseda. Vnímame krehkosť našich vzťahov a priateľstiev. Tu je priestor tvorivo vstúpiť do dialógu so svetom okolo nás a ponúknuť mu našu službu.

Bolo by jednoduché v tejto situácii šíriť poplašné správy o konci sveta či apokalyptických znameniach. Zlé veci sa nás cez najrôznejšie médiá dotýkajú viac ako inokedy, no faktom je aj to, že ešte nikdy sa väčšina ľudí na území dnešného Slovenska nemala tak dobre a nemala také vhodné podmienky na to, aby z tohto kúska sveta vytvorila ešte lepšie miesto pre život. Ak tento pocit niekomu chýba, je to priestor ponúknuť mu konkrétny fungujúci model solidarity, podpory a autentickej nádeje. Nádeje, ktorá sa môže stať skutočnosťou nie preto, lebo to niekto zariadi, ale skôr preto, lebo každý z nás má možnosť pripojiť sa k aktivitám iných alebo dať život svojej vlastnej predstave o živote a zdieľať ju ďalej.

Tým sa líši *chronos* a *kairos*. *Chronos* – čas, ktorý meriame, sa stáva minulosťou. *Kairos* – čas, ktorý máme k dispozícii, sa stáva kapitálom, ktorý nám dal do našich vlastných rúk Pán času a večnosti. *Kairos* sa preto môže stať obdobím znovuzrodenia a nádeje. V službe svetu sa môžeme realizovať aj ako ľudia, aj ako kresťania.

DIALÓG

MLADÝCH

01/2015, VIII. ročník

EDITORIAL

Na konci roka sa každý obzerá späť, nostalgicky hodnotí, hľadá, čo v novom roku urobiť lepšie. Spomína na najzariavejšie dni, rodine a priateľom žela všetko dobré do tých ďalších. Akonáhle farebné ohňostroje hlásia príchod 00:00, srdcia naplní očakávanie, čo asi prinesie ešte novotou voňajúci rok.

V Amerike je január národným mesiacom vďačnosti. Premýšľala som, že by som si veľmi priala, aby týchto 31 dní bolo aj pre mňa osobne časom radosti a špeciálnej vďačnosti za rok 2014. To, čo očakávam od nového roka dokáže tak rýchlo zatieniť všetko požehnanie, ktoré som prijala za ten minulý. Zienim sa vpred, akoby zastaviť sa a s vďačnosťou sa pozrieť na vzácnu udalosť minulého roka znamenalo urobiť krok vzad. No tak, ako nás Boh často vo svojom slove vyzýva, aby sme sa zastavili a hľadali na krásu Jeho stvorenia, na dielo Jeho rúk, v skutočnosti je našim privilegiom pozrieť sa späť na svoj život a vidieť v ňom Jeho prácu.

V januárovom čísle Dialógu mladých pokračujeme v sérii, v ktorej predstavujeme mládeže jednotlivých zborov Cirkvi bratskej na Slovensku. Mládežníci z Hermanoviec približujú svoju prácu s deťmi a mladými zo zboru, no i z dediny a okolia. Ich slová sú svedectvom veľkej vďačnosti a odhodlania kráčať Božimi cestami. Je pre mňa povzbudením čítať o tom, ako Boh cez nadšených a odovzdaných služobníkov koná veľké veci aj v celkom malej dedine.

V rubrike blog sa prvýkrát (a azda nie posledný) objavuje Dada Arendášová z Levíc, ktorá bloguje už dlhší čas a ako pomerne mladá kresťanka prináša veľmi jasné a úprimné myšlienky a pohľady.

Nech je aj pre teba čítanie Dialógu mladých povzbudením a výzvou k vďačnosti. Skús sa obzrieť za seba a vidieť, čo v tvojom živote Boh konal a tak ešte s pevnejšou vierou vykroč do nového roka s očakávaním veľkých vecí. :)

Tina Prištiaková

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Eva Kianičková
Bohuslav Piatko

redakcia: **Šimon Evin**
Tina Prištiaková
Vladka Vrajová

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY

vedúca redaktorka: **Jana Lesňáková**
e-mail: **janka.cabadaj@gmail.com**
mobil: **+421 948 211 127**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám zasielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.dialog.cb.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

čo sa deje v **HERMANOVCIACH**..

hermanovce

Naša mládež prešla tento rok viacerými zmenami. Zmenilo sa vedenie mládeže – Slavo Krupa vníma nové povolanie vo svojom živote a tiež to, že by mládež nestihal tak, ako by chcel, a tak odovzdal štafetu Samovi Juhaščíkovi. Tiež je pre nás staronovinkou, že pod pojmom Hermanovská mládež sa skrývajú vlastne dve skupiny, keďže sme sa z viacerých dôvodov opäť spojili s Giraltovskou mládežou a stretávame sa každú sobotu všetci (väčšinou v Hermanovciach). Na mládeži sme sa rozhodli preberať Skutki, pretože je našou túžbou byť tak ako prvá cirkev plnená Duchom Svätým a zvesťovať evanjelium všade, kde sa dá a ako sa dá. Tak v Skutkoch hľadáme taký know-how, ktorý je aktuálny v každej dobe. Okrem mládeži sa mladí stretávajú aj na dievčenských a chlapčenských skupinkách raz do týždňa a vlastne sa stretávame aj na rôznych akciách a podujatiach, ktorých je v Hermanovciach vždy veľa.

Každý zbor a mládež v ňom prijíma od Pána Boha špeciálne obdarovania, požehnania, ale tiež špeciálne výzvy a povolania. Rovnako tak aj naša mládež. Sme zborom na dedine a tento fakt sám o sebe prináša rôzne radosti i obmedzenia. V prvom rade dedinčania na východe sú všetci „veriaci“. Aké pekné! Akurát, že to znamená jedine to, že každý je zaradený do nejakej cirkvi a akékoľvek

prestupy a zmeny nie sú vítané, lebo predsa „on je luteran (evanjelik), on nemože chodziec ku salvišom (tak volajú v Hermanovciach CB-čkarov)“. Preto jednou z našich najväčších úloh, ktoré vnímame tu v Hermanovciach je preniknúť medzi „veriacich“ ľudí, ukázať im jednoduché pravdy, život skutočného nasledovania Krista a zbúrať múry predsudkov a rozdelenia. Uvedomujeme si, že je to ťažká úloha, no nie nemožná.

Už niekoľko rokov je mládež zapojená v Awana kluboch – práca s deťmi v dedine (hry, Božie slovo, príbehy). Na kluby chodia deti z nášho zboru, ale aj od evanjelikov a pár katolíkov. Minulý rok sa pridali viaceré deti zo susednej dediny a tak nám Pán Boh ukazuje, že táto práca má zmysel. Najviac mi to potvrdili viaceré svedectvá teraz už mladých ľudí, ktorí

povedali, že prvý kontakt so skutočným Božím Slovom a autentickým kresťanským životom bol práve na Awane, na ktorú chodili ako deti.

Dlhší čas na mládežiach premýšľame o tom, ako by sme mohli slúžiť mladým v Hermanovciach. Práve kvôli skôr spomínaným dôvodom to nie je jednoduché, a to, čo funguje v iných zboroch by u nás na dedine nefungovalo. Preto sme sa za to minulý rok intenzívne modlili a prosili Pána Boha, aby nám ukázal čo a ako, pretože veríme, že je to predovšetkým Jeho záujem, a tak my môžeme s istotou očakávať Jeho pomoc. Myšlienka dozrela asi počas prvého týždňa tohto roku, keď sme mali modlitby 24/7, čo bol jeden z najlepších týždňov, kedy toho Pán Boh v nás veľa menil. A vtedy tam vznikol aj Čekin.

Čekin je stretnutie mladých, ktoré máme raz za mesiac v kultúrnom dome (väčšinou). Stretávame sa tam spolu mládežníci z CB v Hermanovciach, ECAV (nielen z Hermanoviec ale aj z okolia – Bystré, Hanušovce, Čierne, Vranov) a tiež katolíci z Bys-trého a pozývame svojich kamarátov a známych.

Náplňou tohto stretnutia je nejaká hra na úvod, potom chvály, aktuálna téma zo života a tiež je ľuďom ponúknutá možnosť osobných modlitieb. Každý mesiac pozývame rečníkov a hudobné skupiny z rôznych kres-

fanských denominácií. Bola tu napríklad aj skupina eSpe a to pritiahlo niektorých katolíkov z okolia za čo sme veľmi vďační. Najdôležitejšia vízia pre Čekin bola a je vytvoriť priestor, kde by mohli prísť mladí z dediny bez zábran – nie do kostola, alebo na mládež, voči ktorým zvyknú mať ľudia predsudky – a počuť evanjelium, ktoré je MOCOÚ a mení životy. Preto sa to deje v kultúrnom dome a preto sa to volá Čekin (tentoto „neduchovný“ názov pochádza z letiskového „Check in“ – miesta, kde sa cestujúci zaregistrujú a kde usmernia ich cestu a dajú im info

o lete – aj našou túžbou je, aby každý, kto na Čekin príde mohol byť tak správne „usmernený“ na svojej ceste a aby sa „zaregistroval“ na ten let, ktorý nekončí pádom – hlboká metafora :). Čekin má za sebou v podstate prvý rok a my už teraz vidíme, že keď je Boh za nás, kto proti nám! Prináša ovocie ako napríklad prehíbené vzťahy medzi mládežami z iných cirkví a denominácií (na dedine niekedy naozaj vzácne), nové dcéry a synovia v Božom Kráľovstve a veľa nádher-ných svedectiev o tom, ako je Boh reálny v životoch mladých ľudí. Ako toto:

„Až mi ten názov smiešne pripadá ale ľudia si ho obľúbili a už si ho pri-vlastňujú a skloňujú v značnej miere, napr. moja mamka že „ČekinG“

No a čo sa deje na tom Čekine? Samé prekvapenia. Naozaj Pán Boh sa toho ujal a dejú sa nikým neočakávané veci. A verím, že keď On raz začne aj dokončí v plnosti. Už len to, že si ako mládež začíname plánovať dopredu veci, akcie (potlesk :). Učí nás to predvídaníu dopredu, zodpovednosti a dôslednosti. Ale čo mňa osobne najviac zasiahlo, bol

pohľad na zmenu v rozmyšľaní (neskôr aj konaní) mojich spolužiakov. Takmer polovica 4.B zažila nové veci s Kristom práve cez Čekin. Niektoré sa rozhodli ísť hlbšie, hoci to niekedy stojí ubrať zo seba, niektoré sa rozhodli začať žiť nový život s Ním a niektorým vložil Pán Boh otázky a túžbu po zmene (chalanom to niekedy dlhšie trvá :). Najnádhernejšie na tejto radosti je, že VIDÍM ako na nich Duch Svätý pracuje a premieňa každý deň. Ok, možno mi neveríte, tak napr. Sonka odmietala hovoriť a modliť sa na verejnosti. Veľmi bojo-

vala so strachom. V priebehu polroka má za sebou dve rečnícke prejavy a dlho som rozdychavala, keď sa na skupinke rozhodla modliť sa nahlas. Alebo hláška, čo ma dostala „Natali, ja som sa rozhodla bojovať za tento vzťah tak dlho a silno, ako Ježiš za mňa bojoval!“ Ježiš je realita v ich životoch! A to je len začiatok. Čo má Boh pripravené ďalej... stále tvorí nové prekvapenia pre nás.“

Natália Juhaščíková

Táto udalosť má na dedine výhodu aj v tom, že je to v oblasti kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci tak-povediac monopol. Keď chceš ísť medzi ľudí je tu Čekin! Ale čo si budeme hovoriť, Pán Boh vedel, čo sa ujme!

Modlíme sa (a môžete sa aj vy), aby si nás Pán Boh napriek našej slabosti a nedokonalosti používal, aby sme mu boli poslušní vo všetkom, aby sme boli plní viery, Ducha a múdrosti a aby sme prijímali ďal-

šie výzvy, ktoré veríme, že Pán Boh bude dávať (a vidíme, že už aj dáva).

Anička Prištiaková

Dlho som si myslela, že v živote človeka nastane okamih, keď prestane rásť. Že do toho okamihu bude zbierať múdrosť, dospievať a pochopí všetky veci. Zistila som, že to tak nie je. Rastíme neustále. Každým jedným dňom. Každou novou situáciou. Som veľmi rada, že môžem mať Boha, ktorý ma počas tohto rastu formuje. Ako keď kryštál nadobúda svoje tvary. A formuje ma do svojej podoby. Čo môže byť lepšie?

Iba nedávno som si naplno uvedomila vlastnú nehodnosť. Nehodnosť toho, aby som žila s Bohom, aby mi dával svoju lásku a milosť. A o to viac ma to zráža na kolena a pokoruje. Mňa hriešneho, plne ľudského človeka si vybral pre svoju dokonalú nepoškvrnenú lásku.

Ja sama nie som schopná urobiť nič správne. Hriešnosť ľudskosti ma ťahá späť. A predsa je tu veľký dar Božieho Ducha. A vďaka nemu som schopná ochoty žiť podľa Božích pravidiel.

Postupne spoznávam samú seba a zistila som veľmi zaujímavú a zároveň nesmierne cennú informáciu. Spozorovala som, že ak som dlho odtrihnutá od Božieho vplyvu stávam sa neveriteľne náchylnou na hriech. Ako keď má človek oslabenú imunitu. Ako keď má hrad príliš nízke múry, takže ich nepriateľ dokáže ľahko preliezť. Potrebujeme pravidelnú dávku Božieho dotyku v mojom živote. A je super, že mi toto Pán Boh ukázal.

Slovami sa to ťažko opisuje, no som veľmi vďačná. Keď sa vaše prosby plnia, môžete vidieť Boha na vlastnom živote. A všetko, čo pre to potrebujeme urobiť, je chcieť. Taká jednoduchá vec, no zároveň neveriteľne ťažké rozhodnutie.

Nikdy ma neprestane prekvapovať veľkosť nášho Boha. Keď mi otvára oči a dáva veciam nové rozmery. Chcem byť vedená a chcem ďalej rásť, pretože som zvedavá na to, čo má pre mňa Boh pripravené.

blog mladých

A tak Ťa chcem povzbudiť, aby si dôveroval Bohu. Viem je to ťažké. No nie je nič lepšie, čo by sme mohli robiť.

Dada Arendášová

Mesites

Křesťanská turistická agentura Mesites již od roku 1997 nabízí ubytování v apartmánech u moře v Chorvatsku za skvělé ceny!

LETNÍ DOVOLENÁ V CHORVATSKU

V nabídce najdete celkem **32 apartmánů v 12-ti vilách**, ve třech lokalitách **Istrie, Marušiči u Makarské, ostrov Pag**. Vily jsou vzdáleny od moře 20m až 100m. Apartmány jsou různé velikosti/kapacity: pro 2 až 10 osob. Ceny apartmánů při plné obsazenosti se pohybují:

- v červnu a září mezi 5,2 € - 10,2 €/osobu/den
- v červenci a srpnu mezi 7,4 € - 25,3 €/osobu/den

Podrobnosti, fotografie vilek, jednotlivých pokojů, pláží atd. najdete na:

www.mesites.cz

Využitím služeb "Mesites" současně podpoříte misijní práci manželů Dohnalových v Chorvatsku. Objekty jsou ideální pro rodinnou, sborovou dovolenou i dovolenou studentů a mládeže.

Objednávejte, dokud jsou ještě volné termíny!

kata.mesites@seznam.cz

Skype: katadohnal GSM: +385911235424

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, aj písané na adresu redakcie.